

Plán péče o Přírodní památku Šilheřovice

na období
2024-2033

2024

Plán péče o Přírodní památku Šilheřovice

**na období
2024-2033**

Plán péče o Přírodní památku Šilheřovice na období 2024-2033

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území.....	1
1.1 Základní identifikační údaje	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	2
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	6
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany	6
1.6 Kategorie IUCN.....	6
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	6
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	6
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav	7
1.8 Cíl ochrany	7
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	8
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	8
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů	8
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů	9
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	12
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	13
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	14
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	15
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích	15
2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích	15
2.4.3 Základní údaje o útvech neživé přírody	15
2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky	15
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup	17
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	17
3. Plán zásahů a opatření.....	17
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	17
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání..	17
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	23
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	23
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	24
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	24
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	25
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území	25
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	25
4. Závěrečné údaje	26
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	26
4.2 Použité podklady a zdroje informací	27
4.3 Seznam používaných zkratk	29
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval	29
5. Přílohy.....	30

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	5797
kategorie ochrany:	Přírodní památka
název území:	Šilheřovice
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	Nařízení Moravskoslezského kraje
orgán, který předpis vydal:	Krajský úřad Moravskoslezského kraje
číslo předpisu:	10/2013
datum platnosti předpisu:	04. 06. 2013
datum účinnosti předpisu:	12. 07. 2013

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Moravskoslezský
okres:	Opava
obec s rozšířenou působností:	Hlučín
obec s pověřeným obecním úřadem:	Hlučín
obec:	Šilheřovice
katastrální území:	Šilheřovice

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území a jeho ochranného pásma pro PP Šilheřovice v měřítku 1:25 000

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: (762474, Šilheřovice)

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1309	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	18768	15844
1389/1	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	3771	3771
1389/2	----	vodní plocha	koryto vodního toku umělé	1410	1410
1390/1	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	8082	8082
1390/2	----	vodní plocha	koryto vodního toku umělé	1537	1537
1400	----	vodní plocha	koryto vodního toku umělé	1702	1155
1402	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	5260	5260
1442/1	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	660	660
1442/3	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	265	265
1443/1	----	ostatní plocha	Zeleň	2427	2427
1443/2	----	ostatní plocha	Zeleň	2628	2628
1443/3	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	670	670
1444	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova s č. p. – nemovitá kulturní památka	309	309
1446	----	ostatní plocha	Zeleň	1 099	1099
1447	----	ostatní plocha	Zeleň	20 389	20389
1448/1	----	ostatní plocha	Zeleň	41264	41264
1448/2	----	ostatní plocha	Zeleň	1215	1215
1448/3	----	ostatní plocha	Zeleň	9973	9973
1448/4	----	vodní plocha	koryto vodního toku umělé	835	835
1449	----	ostatní plocha	Zeleň	4 383	4383
1450	----	vodní plocha	vodní nádrž umělá	5 800	5800
1451	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	923	923
1452/1	----	ostatní plocha	Zeleň	52407	52407
1452/2	----	ostatní plocha	Zeleň	2446	2446
1452/5				630	630
1452/6				441	441
1452/3	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova bez č. p. – nemovitá kulturní památka	63	63
1452/4	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	56	56
1453	----	ostatní plocha	Zeleň	8 838	8 838
1454	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	2 910	2 910
1455	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova s č. p. – nemovitá kulturní památka	618	618

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1456	----	ostatní plocha	Zeleň	1815	1815
1457	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	3 276	3276
1458	----	ostatní plocha	Zeleň	2 660	2660
1459	----	ostatní plocha	Zeleň	10 127	10127
1460	----	ostatní plocha	Zeleň	3 715	3715
1461/1	----	ostatní plocha	Zeleň	111003	111003
1461/2	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova bez č. p. – nemovitá kulturní památka	362	362
1461/3	----	ostatní plocha	Zeleň	159	159
1462	----	ostatní plocha	Zeleň	13 257	13257
1463	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	2 994	2994
1464	----	ostatní plocha	Zeleň	29 710	29 710
1465	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	7 453	7453
1466	----	ostatní plocha	Zeleň	19 134	19134
1467	----	ostatní plocha	Zeleň	2 855	2855
1468	----	ostatní plocha	Zeleň	2 279	2279
1469	----	ostatní plocha	Zeleň	15 264	15264
1470	----	ostatní plocha	Zeleň	77 760	77760
1471	----	ostatní plocha	Zeleň	1 653	1653
1472	----	ostatní plocha	Zeleň	40 132	40132
1473	----	ostatní plocha	Zeleň	144	144
1474	----	ostatní plocha	Zeleň	2455	2455
1475	----	ostatní plocha	Zeleň	3 009	3 009
1476	----	ostatní plocha	Zeleň	5 904	5904
1477	----	ostatní plocha	Zeleň	22 902	22902
1478	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova s č. p. – nemovitá kulturní památka	411	411
1479	----	ostatní plocha	Zeleň	5 464	5464
1480	----	ostatní plocha	Zeleň	4 818	4818
1481	----	ostatní plocha	Zeleň	4 202	4202
1482/1	----	ostatní plocha	Zeleň	110 725	109610
1482/2		ostatní plocha	Jiná plocha	1 115	1115
1483	----	ostatní plocha	Zeleň	9 133	9 133
1484	----	ostatní plocha	Zeleň	1 949	1 949
1485	----	ostatní plocha	Zeleň	1801	1801
1486/1	----	ostatní plocha	Zeleň	6967	6967

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1486/2	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova bez č. p. – nemovitá kulturní památka	55	55
1487	----	ostatní plocha	Zeleň	3 452	3 452
1488	----	ostatní plocha	Zeleň	5604	5604
1489	----	vodní plocha	vodní nádrž umělá	7006	7006
1490	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova bez č. p. – nemovitá kulturní památka	307	307
1491	----	ostatní plocha	Zeleň	14424	14424
1492	----	ostatní plocha	Zeleň	3301	3301
1493	----	ostatní plocha	Zeleň	12582	12582
1494	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	815	815
1495/1	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova bez č. p. – nemovitá kulturní památka	2108	2108
1495/2	----	ostatní plocha	Jiná plocha	1764	1764
1496	----	ostatní plocha	Zeleň	2360	2360
1497	----	ostatní plocha	Zeleň	13120	13120
1498/1	----	ostatní plocha	Zeleň	5978	5978
1498/2	----	ostatní plocha	ostatní dopravní plocha	1364	1364
1499	----	vodní plocha	vodní nádrž umělá	9 987	9 987
1500	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova s č. p. – nemovitá kulturní památka	493	493
1501/1	----	ostatní plocha	Zeleň	10987	10987
1501/2	----	ostatní plocha	Zeleň	23	23
1502	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova s č. p. – nemovitá kulturní památka	2000	2000
1503	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova s č. p. – nemovitá kulturní památka	371	371
1504	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	1710	1710
1505	----	ostatní plocha	Zeleň	19061	19061
1506	----	ostatní plocha	Zeleň	1 921	1 921
1507	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	989	989
1508	----	ostatní plocha	Zeleň	38863	38863
1509	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	898	898
1510/1	----	ostatní plocha	Zeleň	12104	12104
1511	----	ostatní plocha	Zeleň	14 232	14 232
1512/1	----	ostatní plocha	Zeleň	16 873	16 873
1512/2	----	ostatní plocha	Zeleň	4956	4956
1512/3	----	ostatní plocha	Zeleň	1 583	1 583

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1512/4	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova s č. p. – nemovitá kulturní památka	1624	1624
1512/6	----	zastavěná plocha a nádvoří	Budova s č. p. – nemovitá kulturní památka	87	87
1512/7	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	1166	1166
1512/8	----	ostatní plocha	Zeleň	774	774
1685/1	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	17831	6308
1685/2	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	6814	6814
Celkem ha					95,1864

* Výměry parcel byly získány opisem z Katastru nemovitostí. Výměry dělených parcel v ZCHÚ byly získány z GIS a dle vyhlášovacího předpisu podle souřadnic, upřesněny také dle předchozí plánovací dokumentace.

Z hlediska proběhlých změn oproti předchozímu stavu k roku 2024. V minulém plánu péče byla součástí parcela č. 1510/2 vedená jako zastavěná plocha a nádvoří, která v současnosti není v Katastru nemovitostí uvedena, měla výměru 16 m². Dále je patrná změna u parcely č. 1501, která měla výměru 11010 m². A nyní je vedena jako parcela č. 1501/1 s výměrou 10987 m². Je na zvážení pozemky vedené jako zastavěné plochy a nádvoří (kde se nacházejí budovy) z území vyjmout.

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo je vyhlášeno Nařízením č. 11/2013 ve Věstníku právních předpisů Moravskoslezského kraje v čl. 3, odst. 2, Příloha č. 2.

Katastrální území: (718211, Šilheřovice)

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1302/1	----	ostatní plocha	jiná plocha	5791	5791
1303	----	vodní plocha	koryto vodního toku umělé	9715	8430
1308	----	ostatní plocha	jiná plocha	2853	2853
1309	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	18768	2972
1378	----	vodní plocha	koryto vodního toku umělé	6526	6526
1382	----	ostatní plocha	silnice	18012	18012
1396	----	ostatní plocha	ostatní komunikace	14319	14319
1406/1	----	lesní pozemek	pozemek určený k plnění funkcí lesa	8648	8648
1436	----	ostatní plocha	silnice	7266	7266
Celkem ha					7,4817

* Současná plocha ochranného pásma by měla být součástí zvláště chráněného území. Vzhledem k návaznosti dalších pozemků, a především způsobu jejich využití, je vhodné ochranné pásmo nevyhlášovat. Nebo vyhlásit o šířce 0 metrů podél celého území. Roztříštěnost pozemků i vzhledem k předmětu ochrany není efektivní.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma v měřítku 1:2 880

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	----	0,86478		
vodní plochy	2,7730	1,4956	zamokřená plocha	----
			rybník nebo nádrž	2,2793
			vodní tok	0,4937
trvalé travní porosty	----	----		
orná půda	----	----		
ostatní zemědělské pozemky	----	----		
ostatní plochy	91,4256	5,1213	neplošná půda	----
			ostatní způsoby využití	91,4256
zastavěné plochy a nádvoří	0,8808	----		
plocha celkem	95,1864	7,4817		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:
chráněná krajinná oblast (včetně zóny):
mezinárodní statut ochrany:

Natura 2000

ptačí oblast:

evropsky významná lokalita: CZ0813461 Šilheřovice (kód 3293)

jiné:

Nemovitá kulturní památka dle zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (zámek s areálem parku se zdí, bazénem, sousoším a loveckým zámečkem v obci Šilheřovice)

1.6 Kategorie IUCN

III. – přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Předmětem ochrany přírodní památky je páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*).

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. Druhy

druh	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
Páchník hnědý <i>Osmoderma barnabita</i>	VU	Páchník hnědý je saproxylofágem, typickým druhem osídlujícím stromové dutiny. Larvy mají víceletý vývoj v trouchu v dutinách živých listnatých stromů (vrb, dubů, lip, jilmů, ovocných stromů aj.), především ve střední a horní části kmene. Preferuje pravděpodobně osvětlené kmeny a dutiny, proto lze často nalézt populace páchníka v solitérních stromech či alejích. Obývá dutiny vzrostlých stromů o průměru 50 cm a více. Preferuje dutiny s tzv. „červeným trouchem“ a stabilním mikroklimatem (teplota a vlhkost). Vyskytuje se cca na 12 (± 3) stromech (Sabol, 2019). Populace se tedy jeví jako stabilní.	„a“, „b (1084)“

* Kód předmětu ochrany: a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ, b = předmět ochrany překrývající se EVL (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy).

** Dle Krásy (2015) v rámci vědeckého zkoumání bylo zjištěno, že původní druh *Osmoderma eremita* není ve skutečnosti druhem jediným, ale skupinou několika blízké příbuzných a špatně rozpoznatelných druhů. Studie založená na analýze genetické odlišnosti (Audisio a kol. 2007) rozdělila původně jediný druh do čtyř, přičemž jedinci, kteří žijí v ČR, patří do druhu *O. barnabita*. Ten žije ve východní Evropě, zatímco nově užeji vymezený druh *O. eremita* žije převážně v Evropě západní (od Španělska po Německo, ale i ve Slovinsku). Hranice mezi oběma nyní uznávanými druhy probíhá Německem, Rakouskem a Slovinskem. Přesnější taxonomické vymezení však nemá z hlediska retroaktivity práva vliv na legislativní postavení druhu.

1.8 Cíl ochrany

A. Druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
Páchník hnědý <i>Osmoderma barnabita</i>	Uchování a posílení stávající populace v příznivém stavu a zajištění jejího kontinuálního vývoje prostřednictvím udržení vhodného stavu biotopu.	<ul style="list-style-type: none"> • Zachování stávající populace na takové úrovni, kdy druh aktivně osídluje min. 10 stromů (prokázán vývoj na základě nálezu trusu, larev, úlomků chitinu uhynulých páchníků nebo živých dospělých jedinců); • zajištění kontinuální přítomnosti min. desítek stromů vhodných pro jeho vývoj.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Poloha: Území se nachází na k.ú. Šilheřovice – severně od Ostravy, mezi městy Hlučín a Bohumín. V rámci obce Šilheřovice se území PP Šilheřovice nachází na okraji jihovýchodní zastavěné části obce. Tvoří ji krajinářský park, který má přibližně trojúhelníkový tvar a je vymezen historickou hranicí – na severu ohradní zdí, která tvoří většinu délky hranice, jihozápadní hranici tvoří ulice Sokolská s oplocením a částečně zdí, jihovýchodní hranici tvoří porosty lemu parku jako přechod do krajiny. Přírodní památku tvoří i návazné aleje. Přírodní památka Šilheřovice (dále jen PP Šilheřovice) je součástí Evropsky významné lokality CZ0813461 Šilheřovice (kód 3293). Hranice jsou totožné, jedná se o 100% překrytí. V parku se nachází velké množství starých domácích i exotických solitérních stromů. Převážná část plochy parku je porostlá udržovaným travním porostem a dřevinami (jednotlivě či ve skupinách) sloužící pro provozování golfového hřiště. Území se nachází uprostřed obce Šilheřovice. Navazuje na lipové aleje kolem cest. Součástí území je několik uměle vytvořených vodních ploch.

Geomorfologie: Nadmořská výška území se pohybuje v rozmezí 211 ± 10 až 30 m. Území má velmi rovinatý až mírně kopcovitý charakter. Většina území je položena v nadmořské výšce 211 m (Bohumínská brána), 231 m (zámek), 241 m (brána u Juliánky).

Lokalita se nachází (dle Demka a kol. 1987) v podprovincii Středopolské nížiny, oblasti Slezská nížiny, v celku Opavská pahorkatina, podcelku Hlučinská pahorkatina, okrsku Vřesinská pahorkatina.

Geologie: V samostatném území jsou geologickým podkladem kvartérní (pleistocenní) sprašové hlíny, písky a štěrky.

Biogeografie: PP Šilheřovice je součástí biogeografického regionu 2.2 – Opavského (Culek [ed.] 1996), který je přechodovým bioregionem na hranici biogeografických podprovincií polonské, západokarpatské a hercynské. Území leží spíše v podprovincii polonské. Dle členění na přírodní lesní oblasti podle vyhlášky č. 298/2018 Sb., se jedná o Přírodní lesní oblast č. 32 – Slezská nížina.

Geologie a pedologie: Z hlediska půdního druhu se jedná převážně o půdy středně těžké, hlinité. Genetický půdní typ je zastoupen ilimerizovanou hnědozemí. V místech s trvalým podmokem ilimerizovanou oglejenou až oglejenou půdou.

Hydrologie: Lokalita se nachází v povodí řeky Odry. V samotném území najdeme několik umělých vodních nádrží, která byly vybudovány jako okrasná jezírka. Součástí území je také několik bezejmenných vodních toků, které jsou narovnané, zahloubené a slouží jako meliorační kanály či jako zdroj zavlažování travníků. Nejbližší tok představuje 10 m severně vzdálený Šilheřovický potok, který protéká v bezprostřední blízkosti zámeckého parku. Jedná se o kompletně zregulovaný tok se silným organickým znečištěním, částečně porosten vegetací. Nejvýznamnějším vodní plochou je zde v současnosti Evelínino jezírko s výskytem kotvice plovoucí, osídlené ptactvem a celou řadou bezobratlých živočichů (vážky).

Klimatologie: Dle Quitta (1971) se jedná o mírně teplou oblast MT10: podnebí je mírně teplé a velmi vlhké (ovlivněné polohou na návětrné straně Beskyd). Léto je zde dlouhé, teplé a mírně suché. Jaro je charakterizováno jako mírně teplé, podzim jako teplý a zima jako mírně teplá a velmi suchá s krátkým trváním sněhové pokrývky. Průměrná roční teplota a průměrný úhrn srážek stanici Frýdek (nejblíže vzdálená): 8,2 °C, 911 mm. Obecné průměry na oblasti se pohybují v rozmezí 7,5 až 8,5 °C, 600-700 mm srážek.

Vegetace: Původní porosty tvoří mozaika biotopů L3.2 – polonské dubohabřiny a L5.4 – acidofilní doubravy. V porostu se hojně vyskytuje dub letní (*Quercus robur*), dub zimní (*Quercus petraea*), buk lesní (*Fagus sylvatica*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*), habr obecný (*Carpinus betulus*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), javor mléč (*Acer platanoides*). V polohách s výrazně

zvýšenou hladinou spodní vody se vyskytuje olšina až jasanová olšina. Typickým představitelem je olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), olše šedá (*Alnus incana*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*). V první polovině 19. století byl u zámku založen zámecký park. Rozsáhlý přírodně krajinářský areál představuje klasickou ukázkou anglického parku s esteticky silně působivou terénní modelací. Areál je svou kompozicí srovnatelný s nejhodnotnějšími přírodně krajinářskými parky v Evropě. Původní porosty byly rozčleněny palouky a dalekými průhledy, byly doplněny dominantní solitéry, stromořadí a skupiny. V druhové skladbě dominují domácí druhy, pouze ojediněle se vyskytují introdukované dřeviny nebo kulturní formy domácích dřevin; jedná se např. o jírovce (*Aesculus hippocastanum*), platany (*Platanus acerifolia*), vejmutovky (*Pinus strobus*), jedlovce (*Tsuga canadensis*) aj.

Bylinný porost se v zásadě dělí na tři typy podle způsobu obhospodařování. Rozsáhlé travní porosty jsou součástí golfového areálu a jsou intenzivně koseny po celé vegetační období. Ekotonové formace na rozhraní porostů a trávníků jsou tvořeny mezofilními bylinnými lemy: vyskytují se druhy jetel prostřední (*Trifolium medium*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*), třezalka skvrnitá (*Hypericum maculatum*), jahodník obecný (*Fragaria vesca*) krabilice chlupatá (*Chaerophyllum aromaticum*, kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), blatouch bahenní (*Caltha palustris*). Výskyt zvláště chráněných druhů rostlin nebyl zaznamenán. Podrost stromových porostů, které tvoří plášť parku, tvoří keře a nálety: bez černý (*Sambucus nigra*) a nálety dřevin (lípa malolistá, velkolistá, olše lepkavá, jasan ztepilý aj). Pomístně a v některých partiích masivně dochází k šíření invazních druhů – křídlatky japonské (*Reynoutria japonica*), křídlatky české (*Reynoutria x bohemica*), zlatobýlu kanadského (*Solidago canadensis*), třapatky dřípáté (*Rudbeckia laciniata*), netýkavky žláznaté (*Impatiens glandulifera*).

Zoologická charakteristika: Ze zoogeografického hlediska se tato lokalita nachází v Ostravském bioregionu 2.3a polonské podprovincie. Území ze zoogeografického hlediska spadá do sítě faunistického mapování (Pruner, Míka 1996) 6075. Nejcennějším druhem je zde významný výskyt páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*). Často je přítomen zlatohlávek mramorovaný (*Protaetia marmorata*). Dále zde za potravou nebo úkrytem zalétají ptáci, např. žluva hajní (*Oriolus oriolus*), evidován byl prolétající čáp černý (*Ciconia nigra*). Území je také významné z hlediska výskytu netopýrů, kteří se vyskytují především v přilehlém zámku Šilheřovice, v PP Šilheřovice nalézají vhodnou potravinovou základnu a pravděpodobně také úkryt v dutinách stromů. Z dalších obratlovců byli v území pozorováni: veverka obecná (*Sciurus vulgaris*), ježek východní (*Erinaceus concolor*).

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
CÉVNATÉ ROSTLINY			
kotvice plovoucí <i>Trapa natens</i>	silně ohrožený	C1b (EN)	Výskyt pouze v umělém biotopu Evelínina jezírka, početnost vysoká – pokryvnost vodní plochy cca 65 %. Druh evidován na území nově na základě vlastního terénního šetření z roku 2021.
BEZOBRATLÍ ŽIVOČICHOVÉ			
mrchožrout <i>Cicones undatus</i> (syn. <i>Synchita undata</i>)	---	VU	Výskyt přímo v parku nalezen pouze 1 jedinec v roce 2020 (Rýznar NDOP). Biotop neznámý.
<i>Mycetophagus fulvicollis</i>	---	VU	Druh nalezen v roce 2017 v počtu 2 jedinců (Mertlík, NDOP). Biotop blíže nespecifikován.

Páchník hnědý <i>Osmoderma eremita</i>	silně ohrožený	VU	Druh obývajících dutiny stromů, zejména dubů, jasanů a lip. Početnost – obsazenost cca 10 stromů, počet potenciálních stromů cca desítky.
Otakárek fenyklový <i>Papilio machao</i>	ohrožený	---	Výskyt na loukách a světlinách. Početnost neznámá. Sporadicky v rámci ZCHÚ nalézán.
Batolec duhový <i>Apatura iris</i>	ohrožený	---	Poměrně běžný, ale ne hojný. Vitalita populace nezjištěna, nutno revidovat. Výskyt ve světlinách, vlhkých osluněných místech.
OBRATLOVCI			
Čolek obecný <i>Lissotriton vulgaris</i>	silně ohrožený	VU	Žije v listnatých lesích, parcích, na loukách, v děrách a v mechu. Rozmnožuje se na menších vodních nádržích, lesních rybníčkách a v kalužích. Ideálním biotopem je Evelínino jezírko, ale i další umělé vodní nádrže v PP Šilheřovice. Mohou to být i zaplavované louky v části parku.
Ropucha obecná <i>Bufo bufo</i>	ohrožený	VU	Stálé letní teritorium, vitální populace. Výskyt pod listy a v terénních depresích po celém území rezervace. Evidována v roce 2021 při terénním šetření (Holuša, Holušová).
Skokan zelený <i>Pelophylax esculentus</i>	silně ohrožený	NT	V okolí vodních nádrží. Početnost až v desítkách jedinců (Czerník, 2013, NDOP). V blízkosti vodních ploch a na lukách.
Žluva hajní <i>Oriolus oriolus</i>	Silně ohrožený druh	LC	Zaznamenán zvukový projev a průlet jednoho kusu v parku v letním období 2021. Vzhledem k rozsahu území je výskyt v porostech parku pravděpodobný.
Žluna zelená <i>Picus viridis</i>	----	LC	2 jedinci v roce 2020 (Pavelek, NDOP). Vázána na park a výskyt mohutných stromů.
Holub doupňák <i>Columba oenas</i>	silně ohrožený	VU	Hnízdí v bučinách. V PP možné hnízdění. Nutná revize. Výskyt zaznamenán v roce 2018 (NDOP).
Strakapoud prostřední <i>Dendrocopos medius</i>	ohrožený	VU	Žije v listnatých lesích s vysokým zastoupením dubů. Prostředí parku je pro něj ideálním biotopem. Početnost 1 hnízdo, nyní jedinci. Nutná revize.
Netopýr řasnatý <i>Myotis nattereri</i>	silně ohrožený	LC	Během léta se netopýr řasnatý ukrývá v blízkosti zdrojů potravy v dutinách listnatých i jehličnatých stromů, v budovách (štěrbiny ve střeších, ve zdech atd., vzácně i v podzemních dutinách) či ve speciálních budkách pro netopýry. Největší počet záznamů byl zaznamenán v Aleji I a III. Aleje slouží jako potravní základna, nelze ale vyloučit i letní kolonii na některé ze staveb v PP Šilheřovice nebo v blízkém okolí. (Slezská společnost ornitologická 2023)

Netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	kriticky ohrožený	NT	Obývá především jeskyně, ale i půdy starých domů. Lesní ekosystém zde představuje zejména místo zdroje potravy. Plošný výskyt ověřen na celém území PP Šilheřovice. Vzhledem k vysoké mobilitě druh využíval území jako potravní základnu, nelze ale vyloučit i letní kolonii na některé ze staveb v PP Šilheřovice nebo v blízkém okolí. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr černý <i>Barbastellus barbastellus</i>	kriticky ohrožený	LC	Výskyt zaznamenán především v zámeckém parku. Druh využívá území jako potravní základnu, s vysokou pravděpodobností je některá ze staveb v PP Šilheřovice nebo v blízkém okolí sídlem letní kolonie.
Netopýr nejmenší <i>Pipistrellus pygmaeus</i>	silně ohrožený	LC	Plošný výskyt na celém území PP Šilheřovice. Druh využívá území jako potravní základnu, s vysokou pravděpodobností je některá ze staveb v PP Šilheřovice nebo v blízkém okolí sídlem letní kolonie. Nelze vyloučit i letní kolonii v dutinách stromů. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr hvízdavý <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	silně ohrožený	LC	Plošný výskyt na celém území PP Šilheřovice. Druh využívá území jako potravní základnu, s vysokou pravděpodobností je některá ze staveb v PP Šilheřovice nebo v blízkém okolí sídlem letní kolonie. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr pestrý <i>Vespertilio murinus</i>	silně ohrožený	LC	Plošný výskyt na celém území PP Šilheřovice. Druh využívá území jako potravní základnu, s vysokou pravděpodobností je některá ze staveb v PP Šilheřovice nebo v blízkém okolí sídlem letní kolonie. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr severní <i>Eptesicus nilssonii</i>	silně ohrožený	LC	Echolokační záznamy byly zjištěny pouze v zámeckém parku, který slouží jako potravní základna druhu, nelze zcela vyloučit i letní kolonii na některé ze staveb v PP Šilheřovice. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr vodní <i>Myotis daubentonii</i>	silně ohrožený	LC	Vodní plocha v parku při severní okraji PP Šilheřovice a vodoteč u Aleje II. Vodní plocha slouží jako potravní základna, nelze vyloučit letní kolonii v dutinách stromů. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr velkouchý <i>Myotis bechsteinii</i>	silně ohrožený	DD	Jediný echolokační záznam byl pořízen 6. 7. 2023 - Alej I. Lesní druh, území slouží pravděpodobně jako potravní základna, nelze vyloučit kolonii v dutině stromů. (Slezská společnost ornitologická 2023)

Netopýr vousatý <i>Myotis mystacinus</i>	silně ohrožený	LC	Plošný výskyt, v souvislosti s detekcí skupiny <i>Myotis brandtii/mystacinus</i> byl druh zaznamenán při všech kontrolách. Na půdě šilheřovického zámku pozorován 25. 7. 2023 1 ex. půda šilheřovického zámku slouží jako místo letní kolonie druhu. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr večerní <i>Eptesicus serotinus</i>	silně ohrožený	LC	Vyskytuje se téměř po celé ČR. Plošný výskyt. Park a aleje slouží jako potravní základna, nelze ale vyloučit i letní kolonii na některé ze staveb v PP Šilheřovice nebo v blízkém okolí. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr stromový <i>Nyctalus leisleri</i>	silně ohrožený	DD	V ČR ostrůvkovitý výskyt, na severní Moravě vzácnější. Žije v dutinách stromů v blízkosti lidských sídel. V rámci recentního chiropterologického průzkumu nezaznamenán.
Netopýr rezavý <i>Nyctalus noctula</i>	silně ohrožený	LC	V ČR poměrně běžný. Obývá dutiny starých stromů. Mimo Alej I byl druh zjištěn na celém území PP Šilheřovice. Druh využívá území jako potravní základnu, s vysokou pravděpodobností v dutinách stromů sídlila i letní kolonie druhu. (Slezská společnost ornitologická 2023)
Netopýr parkový <i>Pipistrellus nathusii</i>	silně ohrožený	LC	Nyní poměrně běžný. Nesnáší chemickou konzervaci dutin stromů. Obývá stromové dutiny. V rámci recentního chiropterologického průzkumu nezaznamenán.

* Bezobratlí, obratlovci: CR - kriticky ohrožený druh, VU - zranitelný, NT - téměř ohrožený, LC - málo dotčený, DD - druh, o němž jsou nedostatečné údaje: podle Hejda et al. (2017), Chobot & Němec (2017). Rostliny: Grulich (2012). Údaje rovněž z NDOP – druhy evidované pouze od roku 2010.

V území se vyskytuje ještě celá řada dalších druhů, které například patří i do kategorií druhů ohrožených. V posledních letech jsou však tyto druhy v ČR natolik rozšířené, že není třeba je zde uvádět nebo například v území nehnízdí, ale jen prolétají či loví (např. vlaštovka obecná, rorýs obecný, čáp černý nebo čáp bílý) nebo je jejich výskyt možný ale jejich početnost není známa (ještěrka živorodá, ještěrka obecná, užovka obojková nebo veverka obecná).

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Nejvýznamnějším abiotickým disturbančním činitelem na území PP Šilheřovice je vítr spojený s výskytem letních bouřek a blesků, které mohou narušovat stabilitu vzrostlých stromů, a to jak s již potvrzeným výskytem páchníka hnědém či stromů identifikovaných jako potenciálně vhodných či i stromů relativně zdravých. Vítr může svou činností zejména působit vývraty, rozlomovat větve zvláště na dubech letních, lipách (l. malolistá, l. velkolistá). Evidentní vliv povětrnostních podmínek (jejich změn či výskyt nárazových větrů) je v současné době patrný na hlavní části parku, kde došlo v posledním půl roce k několika náhlým zlomům způsobených zejména blesky.

V případě mladých výsadb je významným abiotickým disturbančním činitelem sucho, které v počátečních fázích po výsadbě může způsobit úhyn, případně nově vysazené dřeviny oslabit a učinit je náchylnými k napadení škůdci. V případě starších alejových stromů lze za disturbanční činitel považovat střídání sušších a vlhčích období, které mohou při změnách hladiny podzemní vody způsobovat oslabení stromů, které jsou pak méně odolné působení biotických disturbančních činitelů.

b) biotické disturbanční činitele

Negativní vstupy do území představují zejména vyskytující se invazní rostliny: křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*). Její výskyt je nežádoucí z důvodu zastínění ležících torz stromů nebo její celkové invaze a vytlačování původní vegetace. Rovněž její výskyt mezi stromy osídlenými páchníkem hnědým může snižovat jejich šanci na přežití.

Dalším vyskytujícím se invazním druhem je netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*), která se vyskytuje prozatím jen v okrajích skupin dřevin.

Z minulosti je udáván výskyt třapatky dřípáté (*Rudbeckia laciniata*), ta se stále na území parku vyskytuje, nicméně již velmi sporadicky v jednotlivých kusech. Obdobně je na tom zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*).

Na území parku se rovněž v několika ohniscích nachází porost trnovníku akátu (*Robinia pseudoacacia*), konkrétně v porostu podél zámecké zdi podél ul. Šilheřovická. Jeho masivní šíření není vzhledem k stáří exemplářů aktuální, jeho výskyt je však v rámci probírek porostů průběžně omezovat. Je rovněž potřeba odstranit několik starších exemplářů (u budovy obecního úřadu), které jsou současně napadeny jmelím bílým (*Viscum album*).

Velmi negativně působí rozšiřující se výskyt jmelí bílého (*Viscum album*) na některých jedincích stromů. Lze konstatovat, že prakticky všechny lípy od průměru cca 10 až 15 cm jsou jmelím bílým napadeny. Na některých stromových jedincích je výskyt jmelí bílého tak značný, že jejich záchrana není prakticky možná. Ponechání stromových jedinců napadených jmelím bílým v území, může způsobovat jeho další a další rozšiřování a tím i devastaci stromů potenciálně vhodných či velmi komplikovat celkovou revitalizaci parku.

Náchylnost dřevin k poškození vlivem povětrnostních podmínek je ovlivňována poměrně hojným výskytem dřevních hub (klanolístka, troudnatec, sírovec), které negativně ovlivňují stabilitu starých stromů. Rozšíření troudnatce je patrné zejména na starších exemplářích buku lesního a lipách rostoucích ve stromořadí, výskyt sírovce byl zaznamenán na několika exemplářích dubu letního, ve stromořadí jsou lípy často napadány klanolístkou.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

V roce 2005 byl park s navazujícími alejemi vyhlášen evropsky významnou lokalitou (EVL) Šilheřovice CZ0813461 (Nařízení vlády č. 132/2005 Sb.) a následně Přírodní památkou (PP) Šilheřovice (Nařízení Moravskoslezského kraje č. 10/2013 ze dne 4. 6. 2013). Předmětem ochrany v EVL a PP Šilheřovice je páchník hnědý (*Osmoderma eremita*, syn. *Osmoderma barnabita*), který je chráněn dle práva EU a v legislativě ČR uveden v příloze III. vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako „silně ohrožený druh“.

V roce 2012 zpracovali Kočvara a Czerník první plán péče o PP Šilheřovice na období 10 let. V roce 2016 byl zpracován Souhrn doporučených opatření pro EVL Šilheřovice (CZ0813461) zpracovaný Knebllovou (2016). Po skončení jeho platnosti byl v roce 2018 zpracován nový Souhrn doporučených opatření (dále jen SDO), zpracovatel AOPK ČR, RP SCHKO Poodří (2021).

b) zemědělské hospodaření

Území PP Šilheřovice se nenachází na zemědělské pozemky. Většina ploch je vedena jako zeleň či komunikace (mimo zastavěné plochy). Zemědělské pozemky se nacházejí v okolí zámeckého parku. V minulosti byly tyto okolní pozemky využívány jako orná pole, popřípadě louky. V průběhu 2. poloviny 20. století došlo u těchto pozemků většinou k narovnání zde se vyskytujících drobných toků, k rušení polních cest a zcelování pozemků z hlediska pěstování plodin. Tento charakter se udržel do dnes. V okolí je realizováno konvenční zemědělské hospodaření s výskytem komerčních plodin, jako jsou kukuřice setá, obiloviny a řepka olejná. V rámci zemědělského obhospodařování dochází k ošetřování plodin proti škůdcům a výskytu plevelů. Tyto prostředky mohou mít vliv na výskyt páchníka hnědého v alejích stromů, které jsou vysazeny podél místních účelových

komunikací a které jsou součástí PP Šilheřovice nebo jejího ochranného pásma. Části přírodní památky Šilheřovice jsou dosud využívány k přístupu na tyto zemědělské pozemky.

c) myslivost

Území PP Šilheřovice je součástí myslivecké honitby smíšeného charakteru 8109110001 Bažantnice Šilheřovice, která je velmi známou honitbou v rámci celé České republiky a kde její součástí jsou i nedaleké Přírodní rezervace Černý les u Šilheřovic I. a II. Bažantnice byla založena již v roce 1852 rodinou Rothschildů. V současnosti je bažantnice ve správě soukromé společnosti, ale v majetku Lesů České republiky, s. p. V rámci PP Šilheřovice však z minulosti nejsou známy zásadní negativní vlivy na předmět ochrany.

d) rybářství

V rámci celé PP Šilheřovice se nachází několik umělých vodních toků a zejména ploch. Kdy nejvýznamnější z nich je Evelínino jezírko (nebo jezero). Tento uměle vytvořený biotop slouží k zavlažování trávníků golfového hřiště, ale zároveň se zde díky tomu, že zde nejsou ryby, vyskytuje celá řada vzácných druhů rostlin a živočichů. Z rostlin je nejvýznamnější kotvice plovoucí a z živočichů například vážky jako je *Aeschna isosceles*, *A. cyanea*, *Sympetrum sanguineum*, *Orthetrum cancelatum*, *Ischnura elegans*, *Anax imperator* a další. Rovněž zde hnízdí ptactvo. Potvrzen byl například výskyt slípky zelenonohé.

Některé vodní plochy (např. vedle loveckého zámku), jsou využívány k intenzivnímu chovu ryb. Což nemá vliv na současný předmět ochrany.

e) rekreace a sport

Území přírodní památky je od roku 1968 součástí golfového hřiště. Provoz golfového hřiště je dnes hlavní činností, vedle ochrany přírody a ochrany nemovitých kulturních památek, na území zámeckého parku v Šilheřovicích. Negativní vlivy spojené s golfem v minulosti lze však jen odhadovat a spojovat s nutností zabezpečení vhodného zdravotního stavu porostů z důvodu hraní golfu, a tedy bezpečného pohybu osob pro stromy anebo odstraňování stromů z důvodu rozšiřování variantních prvků golfového hřiště (např. písková pole). Současná péče o porosty dřevin v rámci parku je však spíše pozitivní vyhovující právě předmětu ochrany s cílem udržení kontinuity stávajících porostů a vznik nových na místech, kde tyto uschly nebo přirozeně odumřely. Rozlehlé solitéry dřevin navíc jsou udržovány za účelem poskytování stínu pro hráče a prodloužení jejich životnosti je i cílem provozovatele hřiště.

Území také dlouhodobě slouží jako oblíbené návštěvní místo, mimo jiné, je zde provozována restaurace. Přírodní památkou je vedena žlutá turistická trasa Klubu českých turistů a naučná stezka. Území není využíváno pro cyklistiku, neboť se jedná o činnost kolidující s hlavním sportovním využitím. Turistika je zde provozována pouze v omezené míře.

f) jiné způsoby využívání

Součástí území je několik budov včetně části samotného zámku Šilheřovice. Na části plochy se jedná o historickou část zámku, která zrekonstruována a je nyní v soukromém vlastnictví. Celý komplex včetně budov a parku je součástí nemovité kulturní památky. Vzhledem k těmto faktům je o budovy a park v tomto duchu pečováno.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Ochrana přírody a životního prostředí:

- Nařízení vlády č. 187/2018 Sb., o vyhlášení evropsky významných lokalit zařazených do evropského seznamu.
- Nařízení vlády č. 318/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění pozdějších předpisů. Příloha č. 1069: Evropsky významná lokalita CZ0813461 Šilheřovice.

- Souhrn doporučených opatření pro Evropsky významnou lokalitu CZ0813461 Šilheřovice, vydán v roce 2021.
- V případě jakýchkoliv záměrů, které by se mohly dotknout území PP Šilheřovice a předmětu jeho ochrany je potřeba vyhodnotit vliv na toto území a zpracovat hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny tzv. biologické hodnocení dle § 67 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.
- V případě jakýchkoliv koncepcí či záměrů uskutečňovaných na území přírodní památky je nezbytné stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality Šilheřovice.

Územní plánování:

- Územní plán města Šilheřovice, plocha je vedena jako plocha zeleně – park. Území leží dle ÚP v zastavěné části obce. Změna č. 1 projednávána dne 14. 7. 2020;
- Opatření obecné povahy: Územní plán Šilheřovice – Změna č. 1.
- Politika územního rozvoje ČR 2008, schválená usnesením Vlády ČR č. 929 dne 20. 7. 2009.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Není relevantní.

2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

Rybníky, kde je provozován aktivní chov ryb, nejsou předmětem zájmu ani ochrany území. Pouze jedna umělá vodní nádrž, tzv. Evelínino jezírko, je významná z hlediska ochrany přírody.

V jezírku se nachází rozlehlé porosty kotvice plovoucí prorůstající cca 80% vodní plochy a současně je významným stanovištěm obojživelníků a hmyzu. Evelínino jezírko je součástí rozlehlé dílčí plochy B – zámecký park.

2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Není relevantní.

2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Následující rozdělení dílčích ploch je kontinuem původního návrhu dle prvního plánu péče pro PP Šilheřovice zpracovaného Kočvarou a Czerníkem (2012). V rámci zpracovaného SDO (AOPK RP CHKO Poodří, 2021) nejsou dílčí plochy vymezeny a území je chápáno jako jeden celek.

Dílčí plocha A, alej I.: Jedná se o alej kolem komunikace táhnoucí se jihozápadním směrem od části Paseky. Alej má celkovou délku 1300 m a je tvořena 120 stromy (± 1 ks). Převažující dřevinou je lípa srdčitá, jednotlivě se vyskytuje dub letní. V aleji bylo zjištěno cca 15 stromů vhodných pro výskyt páchníka hnědého, které se jeví jako optimální. Jako ohrožující může být považována vzdálenost od centrálního refugia výskytu páchníka hnědého (což je ale pouze z teoretického hlediska). Viz např. Uldis a kol. 2014.

Dílčí plocha A, alej II.: Jedná se o dílčí plochu s využitím jako ostatní komunikace, která je ve vlastnictví Obce Šilheřovice a jedná se o veřejně přístupnou komunikaci. Alej je rozdělena na dvě části, na jedné z nich byla v roce 2018 provedena inventarizace dřevin a navrženo ošetření více než 70 % stromů na této části. Rovněž je navržena dosadba desítek kusů stromů, zejména lip. Alej je tvořena starými lipami, v další části je věk lip nižší. Zdravotní stav stromů lze posuzovat je zhoršený či až velmi špatný. Opět se vyskytují zlomy, suché větve a jmelí bílé (na starších jedincích více). V porostu aleje je patrná i účast dalších druhů dřevin, např. třešň ptačí nebo jasan ztepilý. Celková délka aleje je 1250 + 400 m.

Dílčí plocha A, alej III.: Jedná se opět o lemovou dřevinnou vegetaci kolem zpevněné dopravní komunikace spojující areál parku s komplexem Černého lesa. Délka aleje je 850 m. V současnosti je tvořena dřevinami druhu lípa srdčitá (sporadicky jasan ztepilý). V minulosti 4 z lip byly označeny jako vhodné pro páchníka hnědého. Alej je tvořena středně starými jedinci průměrné výčetní tloušťky cca 20 až 25 (30) cm. Značná část z nich je napadnuta jmelím bílým. Jeho výskyt není však v tak značném rozsahu. Na ploše se vyskytuje v korunách stromů značně jmelí bílé.

Dílčí plocha B, zámecký park: Rozloha plochy je přibližně 90 ha. Dílčí plocha je využívána jako zeleň, zastavěná plocha a nádvoří, ostatní komunikace a vodní nádrž umělá. Jedná se o volně přístupné pozemky. Jde o zámecký park, který se nachází na jižním okraji obce Šilheřovice v mírně zvlněném terénu se severovýchodním sklonem. Plocha představuje krajinářský prvek parkového typu s loukami (využívanými jako golfové hřiště), lemovanými nebo ojediněle přerušovanými skupinami vrostlých dřevin. Z hlediska dřevinné skladby je park tvořen převážně domácími a běžnějšími exotickými dřevinami. Plocha zahrnuje různorodou prostorovou skladbu vegetace od kombinace volných ploch trávníků se solitérami po porosty v různém stadiu rozvolnění až po porosty zapojené. Okolí zámku je tvořeno z větší části rozvolněným porostem s prorůstajícím náletem až mlazinami. Celá část parku je ideální pro výskyt předmětného druhu, páchníka hnědého, jsou zde především staré solitéry a rozpadající se živé dřeviny i v rámci porostů – především rozvolněných. Z hlediska biotopu je park a okolí zámku velmi vhodným prostředím pro páchníka hnědého, protože prosvětlenost ploch imituje původní typ obývaného biotopu – řídký světlý rozvolněný les.

Na celé této části se nachází přibližně 1600 stromů (± 50) jako solitéry a rovněž se zde vyskytují celé skupiny porostů dospělých místy přestárých stromových jedinců. V rámci zpracované inventarizace se zde nachází 28 druhů jehličnatých dřevin a 85 druhů listnatých dřevin (stromy i keře). Jako nejzaslouženější a nejvýznamnější lze považovat druhy jako dub letní, buk lesní, olše lepkavá, vrby, lípy srdčitá, lípa velkolistá, vedle zámku je i alej platanů javorolistých (*Platanus x hispanica*). Dále se vyskytují javor klen, javor mléč, javor babyka, habr obecný, bez černý, líska obecná, svída obecná atd.

Některé solitérní dřeviny utrpěli v důsledky značného výskytu letních bouřek (kombinovaným se špatným zdravotním stavem) a došlo k jejich vývratu, rozlomení či pádu (vrba bílá, lípa srdčitá, dub letní).

Velmi závažným problémem se v posledních letech na této ploše ukazuje značný výskyt jmelí bílého především na lípách (l. malolistá, l. velkolistá). Dřeviny jsou napadány jmelím bílým takovým způsobem, že jejich další předpoklad pro zachování a růst je ohrožen. Pokud bude tento stav na dílčí ploše ponechán bez povšimnutí, je možné, že se jmelí bude rozšiřovat i na další dřeviny. Nyní lze konstatovat, že jmelí se vyskytuje až na 80 % vzrostlých jedincích lip (v průměru od výčetní tloušťky 15 cm). Na vzrostlých bucích lesních se vyskytuje velmi často troudnatec kopitovitý.

Na této dílčí ploše se vyskytují 4 umělé vodní plochy. Dvě z nich jsou využívány k aktivnímu chovu ryb (rybník u loveckého zámečku a rybník u bývalé oranžérie, dnes sídlo sportovního klubu). Jedna vodní plocha představuje betonovou kašnu se sousoším a poslední vodní plocha, která je nejvýznamnější z hlediska ochrany přírody je Evelínino jezírko. Zde se vyskytuje na vodní hladině kotvice plovoucí a u břehů celá řada dalších rostlin. Jezírko je významným biotopem pro vážky a ptactvo. V porostu v horní části dílčí plochy mezi oranžérií a tzv. mléčnicí se vyskytuje přirozeně zatopená část (která je pravděpodobně v suchých letech bez vody). Tato plocha evokuje přirozený charakter lužního lesa a je biotopem vážek (v rámci terénního šetření zaznamenána *Aeschna cyanea*, *Lestes sponsa*, *Ischnura elegans*, *Platycnemis pennipes*).

Z hlediska invazních druhů rostlin je ve spodní části parku na okraji se zemědělskými pozemky velmi rozšířena křídlatka. Její pokryvnost dosahuje místy až 100 % a výška porostů se pohybuje v průměru kolem 2 m. Dále se kolem skupinek dřevin na různých částech parku vyskytuje netýkavka žláznatá. Jednotlivě se vyskytuje třapatka dřipatá.

Přílohy:

- T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
- M3: Mapa dílčích ploch a objektů a plánovaných zásahů v nich v měřítku 1:10 000

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. Druhy

druh:	Páchník hnědý (<i>Osmoderma barnabita</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
Zachování stávající populace na takové úrovni, kdy druh aktivně osídluje min. 10 stromů (prokázán vývoj na základě nálezu trusu, larev, úlomků chitinu uhynulých páchníků nebo živých dospělých jedinců).	V minulosti dle Kočvary a Czernika (2012) se populace páchníka jevila jako stabilní s velmi dobrým předpokladem pro další kontinuální vývoj populace na daném území (vzhledem k rozlehlosti území a stavu stromů). Během entomologického inventarizačního průzkumu v roce 2019 (Sabol, 2019) a biologického posouzení (Kočárek, 2018) bylo na území PP Šilheřovice zjištěno několik stromů s potvrzeným výskytem páchníka hnědého (± 12 ks). Obsazenými stromy byly dub letní a lípa srdčitá (potvrzeno v roce 2021 při vlastním terénním šetření). Porovnáme-li výše uvedené výsledky s hodnocením Kočárkem (2010) lze dospět k závěru, že výskyt páchníka hnědého (obsazených stromů) se snížil. Oproti předchozím průzkumům se počty jen lehce liší.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
Zajištění kontinuální přítomnosti min. desítek stromů vhodných pro jeho vývoj.	Dle předchozích hodnocení, a i dle posouzení současného stavu (na základě vlastního terénního šetření) lze konstatovat, že se v území vyskytují cca desítky stromů potenciálně vhodných pro páchníka hnědého. Průběžně však dochází k občasnému (nicméně celkem pravidelnému) kolapsu stromů (kdy dochází k jejich zlomům nebo vývrátům v důsledku působení extrémního počasí), případně je potřeba některé dřeviny kácet z důvodu napadení dřevními houbami. Z výše uvedených důvodů lze stav populace páchníka hnědého v území PP Šilheřovice hodnotit jako dobrý, ale krátkodobý trend vývoje má zhoršující se. V období let 2021-2023 bylo na území přírodní památky vysazeno cca 250-300 ks nových alejových stromů, převážně ve volných plochách a alejích, a to za účelem zvýšení věkové rozmanitosti dřevin nacházejících se na území přírodní památky. Z tohoto pohledu je krátkodobý zhoršující se trend zmírněn a do budoucna se počítá se zajištěním dlouhodobé kontinuity vhodných podmínek pro výskyt páchníka hnědého.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zhoršující se

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem v tomto území je zachovat vitální populaci páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*), proto všechna managementová opatření směřují za cílem podpory této populace. Kolize zájmů ochrany přírody se nepředpokládá.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o populace a biotopy rostlin a hub

V rámci péče o porosty dřevin, je nutná likvidace a redukce nepůvodních druhů rostlin, zejména křídlatky japonské, pámelníku bílého, trnovníku akátu a netýkavky žlaznaté. Tyto druhy svým růstem mohou zastíňovat padlé kmeny či torza stromů, mohou ovlivňovat mobilitu imag páchníka hnědého. Potřeba likvidace invazních či nepůvodních druhů je rovněž spatřována v samotném faktu existence zvláště chráněného území. Porosty dřevin, zejména lip pak čelí tlaku šíření jmelí bílého, které snižuje časovou perspektivu stromů na konkrétním stanovišti.

Druh	Křídlatka japonská (<i>Reynoutria japonica</i>)
Typ managementu	Likvidace invazních rostlin rozptýleně po ploše (skupinky, nesouvislé porosty)
Vhodný interval	Chemický postřik provést 3x, herbicid aplikovat před květem křídlatky, další 2 postřiky po cca 10–14 dnech. 1 x mechanické odstranění.
Minimální interval	2x ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez, ruční postřikovač
Kalendář pro management	červenec až srpen
Upřesňující podmínky	<p>Po aplikaci postřiku až stvolý kompletně uschnou, budou posečeny a biomasa bude zlikvidována v souladu s platnými právními předpisy. Přednostně využívat herbicidy nezanechávající rezidua v půdě a přípravky netoxické pro hmyz. Na jaře následujícího roku bude plocha uhrabána a oseta luční směsí (bojinek luční 20 %, jilek vytrvalý 20 %, kostřava červená 20 %, kostřava luční 20 %, lipnice luční 20 %). Aplikaci jen na porosty křídlatek. Je možné také části ploch ponechat ke spontánní sukcesi bylinným patrem.</p> <p>Suchá biomasa křídlatky bude pokosena a spálena na vyznačených ohništích v ZCHÚ, popel je nutno odstranit mimo PP Paskov. Biomasu je možné také odvést. V následujících letech monitorovat ošetřené plochy a likvidovat přeživší rostliny, opakovaným postřikem nebo velmi časným sečením (květen, červen).</p> <p>Důležité je dodržet bodovou aplikaci, použít výlučně ruční postřikovač. Při použití motorového postřikovače by mohlo dojít k poškození ostatního porostu nebo zasažení vzrostlých stromů. V případě nutnosti postup opakovat. Jinak takto postupovat minimálně po dobu 2 let.</p>

Druh	Pámelník bílý (<i>Symphoricarpos albus</i>)
Typ managementu	Likvidace nepůvodních rostlin
Vhodný interval	jednorázově
Minimální interval	jednorázově
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez, případně sekera na zbylé pařízky (či ruční fréza)
Kalendář pro management	září až březen
Upřesňující podmínky	<p>Vyskytující se (už je velmi sporadicky) skupiny porostů pámelníku bílého je vhodné odstranit z důvodu uvolnění kmenů cílových dřevin tvořících kostru porostu, doplňkovým důvodem je nepůvodnost druhu dřeviny.</p> <p>Biomasu u území odvézt. V následujících letech monitorovat ošetřené plochy a likvidovat přeživší rostliny, nejlépe velmi časným sečením (květen, červen).</p> <p>V případě nutnosti postup opakovat. Jinak takto postupovat minimálně po dobu jednoho roku. Mělo by se jednat o jednorázové odstranění. V případě dalšího výskytu aplikaci opakovat.</p>

Druh	Trnovník akát (<i>Robinia pseudoacacia</i>)
Typ managementu	Likvidace nepůvodních rostlin
Vhodný interval	jednorázově
Minimální interval	jednorázově
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez, motorová pila, případně sekera na zbylé pařízky (či ruční fréza)
Kalendář pro management	srpen až září (říjen) - aplikace herbicidu září až březen – odstranění dřevin v závislosti na aplikaci herbicidu
Upřesňující podmínky	<p>Na území přírodní památky lze v porostech nalézt několik desítek exemplářů trnovníku akátu, z nichž většina je vtroušena do porostů podél zdi lemující park. Tyto dřeviny nemají v území žádnou sadovnickou hodnotu a je potřeba je z území odstranit, aby nedošlo k jejich samovolnému šíření. Sadovnický hodnotné exempláře lze v území ponechat.</p> <p>Management je třeba přizpůsobit faktu, že jde o druh s vysokou výmladností, stimulovanou poškozením i u starších jedinců. Pro likvidaci akátu jsou nejvhodnější metody cílené aplikace herbicidu do kmene. U stromů od průměru 4 cm se provádí injekce herbicidu do otvorů či záseků, u mladých jedinců do cca 2 m výšky se herbicid aplikuje na ránu po částečném sloupnutí kůry. Metody cílené aplikace vyžadují ponechání stromů ke spontánnímu odumření. Dřeviny se ponechají</p>

	přirozenému rozpadu nebo (v případě vzrostlých stromů) se odstraní dříve, než začnou ohrožovat okolí (ideálně až po 1-2 letech, nejdříve však po absorpci herbicidu cca 2 měsíce po ošetření). Kácení s bezprostředním zátěrem pařezů herbicidem je nejméně vhodnou metodou, využitelnou jen v případě, kdy z jakéhokoli důvodu nelze postupovat jinak. Nátěr herbicidem je nutné provést na čerstvou ránu. Nejvhodnější doba pro cílenou aplikaci herbicidů je v letních měsících (vždy až po odkvětu) a počátkem podzimu (do prvních mrazů), s nejvyšší účinností v srpnu a září, kdy se výrazně eliminuje následná výmladnost.
--	---

Druh	netýkavka žláznatá (<i>Impatiens glandulifera</i>)
Typ managementu	Likvidace nepůvodních rostlin
Vhodný interval	jednorázově
Minimální interval	jednorázově
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez
Kalendář pro management	červenec–říjen
Upřesňující podmínky	<p>Management netýkavky je nutné zaměřit na prevenci šíření na další místa (transport půdy kontaminované semeny) a likvidovat nejdříve zdrojové lokality. Je nezbytné omezit její záměrné pěstování, především v klimaticky vlhkých oblastech. Netýkavka je jednoletý druh, který se rozmnožuje pouze semeny, je ale schopna ve vegetační sezóně při poškození zakořenit z kolének a regenerovat.</p> <p>Doporučenou metodou likvidace je mechanické vytrhávání rostlin, protože kořenový systém netýkavky je mělký. Vhodné je oddělení kořenů od lodyhy a minimálně jednou či dvakrát zalomit vytržené rostliny tak, aby se zabránilo regeneraci a vytváření adventivních kořenů z kolének. K prevenci regenerace lze vytržené rostliny také pokládat na okolní vyšší vegetaci. Vytržené rostliny je vhodné ukládat na osluněná místa mimo dosah vlhkých míst, aby nebyly rostliny schopné regenerovat.</p> <p>Zásah musí být proveden nejpozději v období prvních květů, kdy netýkavka dosahuje výšky zhruba 1 m, dříve, než začne vytvářet semena. Při brzkém zásahu rostliny regenerují, při pozdějším (po odkvětu) dozrávají semena a dochází k dalšímu šíření a obnovování zásoby semen v půdě.</p>

Populace	Dřeviny napadené jmelím bílým
Typ managementu	Monitoring jmelí bílého příp. odstraňování celých napadených dřevin
Vhodný interval	1 x ročně, dle potřeby (rozsahu výskytu)
Minimální interval	1 x za 3 roky
Prac. nástroj / hosp. zvíře	mapová aplikace, dalekohled
Kalendář pro management	listopad–březen (stromy bez listí)
Upřesňující podmínky	Pravidelně 1 x za 3 roky v zimním období budou mladé porosty či dřeviny nacházející se podél cest (tvořících aleje a stromořadí) monitorovány a v případě výskytu jmelí bílého toto bude teleskopickou pilkou nebo nůžkami při monitoringu ihned odstraněno. Bude prováděno i sledování starších porostů s výskytem jmelí bílého.

Populace	Dřeviny napadené jmelím bílým
Typ managementu	Likvidace jmelí bílého příp. odstraňování celých napadených dřevin
Vhodný interval	1 x ročně, dle potřeby (rozsahu výskytu)
Minimální interval	1 x za 5 let
Prac. nástroj / hosp. zvíře	teleskopická pilka, nůžky, motorová pila, žebřík
Kalendář pro management	zimní období (stromy bez listí)
Upřesňující podmínky	Řez provádět zpravidla na větvích vyšších řádů ve vzdálenosti cca 1 m od krčku poloparazita ve směru k následující větví nižšího řádu. Cílem je odstranit orgány uložené pod kůrou stromu (haustoria). Při napadení větví nejnižších řádů lze trsy keřů z kosterní větve nebo hlavního kmene vylomit či odříznout. Ošetřené místo lze ovázat černou folií, případně natřít inhibičním preparátem. V odůvodněných případech lze provést redukci nad rámec SPPK A02 002 Řez stromů, případně upravit strom na torzo – odůvodněným případem se rozumí zájem na zachování

	daného jedince. Méně významné a silně napadené stromy je vhodné odstranit z důvodu omezení šíření jmelí. Použití postřiků nelze akceptovat. Získanou hmotu jmelí bílého je nutné posbírat (včetně plodů) a na vhodném místě spálit. Účelem pálení je zabránit dalšímu rozšiřování semen ptactvem. Pálení je nutno provádět do několika dnů po ořezu.
--	--

Biotop	Luční porosty se vzrostlými a polosolitérními stromovými jedinci, krajnice komunikací
Typ managementu	pravidelná údržba sečením
Vhodný interval	2x (příp. 3x ročně) ročně
Minimální interval	1x ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	sekačka za traktor, případně křovinořez na okraje, obraceč a sběrák na seno
Kalendář pro management	1. seč červen (případně i začátek července), 2. seč druhá polovina srpna
Upřesňující podmínky	V rámci pravidelné péče a zachování struktury a estetičnosti parku, včetně žádoucí podpory diversity (jak hmyzu, tak i rostlin) je nutná pravidelná údržba plochy kosením. Kosení provádět sekačkou zapojenou za traktor střední či menší velikosti (větší se nedoporučuje z důvodu možného poškození větví při průjezdu). Rovněž se nedoporučuje ručně tažená sekačka, která biomasu rozdrtí. Zbylá místa dokosit křovinořezem. Kosení je vhodné provádět po prvním odkvětu rostlin, nejlépe v druhé polovině června. Pokosenou biomasu je vhodné usušit a z území odstranit. Není vhodné ji skladovat kdekoliv v ZCHÚ, z důvodu možné změny půdního prostředí.

Ostatní managementová opatření se podřizují konkrétní nastalé situaci dle výskytu dalších druhů. V případě lučního společenstva je vhodné podporovat co největší diverzitu rostlin.

e) péče o populace a biotopy živočichů

Z důvodu pomalého doplňování vhodných vzrostlých stromů má velký význam každý strom potenciálně využitelný páchníkem. Je nezbytné zachovat všechny vzrostlé stromy s dlouhodobou perspektivou přetrvání na stanovišti, ať již se jedná o stromy s dutinami (tedy potenciálně vhodné dřeviny), tak stromy v dobrém zdravotním stavu bez dutin (pro zachování vhodnosti lokality do budoucna). Velký význam mají i odumírající torza stromů. Na straně druhé je potřeba v území provádět odstraňování exemplářů z náletů, tak aby byla zajištěna dostatečná světlost porostů. U příliš hustých porostů je proto potřeba provést odstranění křovin a náletu z důvodu soliterizace a oslunění vzrostlých stromů.

Dalším opatřením pro podporu páchníka je provádění zásahů směřujících k prodloužení životnosti, respektive zpomalení rozpadu stávajících vhodných stromů. Managementovým opatřením, které může prodloužit životnost biotopů je realizace dynamických vazeb v korunách stromů, které zajistí stabilitu korun a zachování méně stabilních stromů s dutinami. Dalším opatřením je vhodná údržba stromů zastřešením největších, shora otevřených dutin, aby bylo zabráněno zatékání srážkové vody, která urychluje rozpad stromů a šíření saproparazitických hub. Při údržbě nesmí dojít k úplnému uzavření dutiny, aby tak nebylo bráněno vyvinutým imágům v opuštění dutiny. Vhodné je rovněž překrytí torz kmenů stříškami, aby se zpomalil rozpad těchto torz a prodloužila doba, po kterou jsou tyto torza vhodná pro vývoj páchníka. Nezbytné je rovněž monitorování dřevin napadených dřevními houbami a v případě letitých exemplářů přistoupit k včasné obvodové redukci koruny případně aplikaci vazby zpevňující korunu stromu.

Je zcela nevhodné dutiny stromů vypalovat, zdít nebo jinak sanovat (chemicky, mechanicky). Ponechány by měly být také proschlé pahýly větví v korunovém patře. Plochy po ořezech větví ošetřovat pouze v nejnútnejších případech. Bezpečnostní ošetřování dřevin je možné pouze v okolí cest a stezek, přičemž plochy mimo stezky by měly být opatřeny cedulemi o zákazu vstupu z důvodu rizika pádu větví. Z důvodu přítomnosti zimujících netopýrů platí, že ořezy a kácení dřevin by měly být prováděny prioritně v období 15. 9. – 15. 11. kalendářního roku. Výskyt netopýrů na konkrétních dřevinách nebyl dosud prokázán, nicméně vzhledem k rozsáhlosti parku je jejich bodový výskyt pravděpodobný, proto je potřeba přistupovat k ošetření dřevin s dutinami zejména v období přeletů, jako preventivní opatření k omezení hrozby škodlivého zásahu do jejich přirozeného vývoje.

V případě odumření nebo pádu stromu je nutné jej nahradit výsadbou nového stromu. Nutná je výsadba vzrostlých autochtonních dřevin.

Pokud dojde k rozlomení kmene s dutinami nebo k jeho odumření, je potřeba ponechat torzo kmene na místě, přičemž korunová část kmene bez dutin a větve mohou být odstraněny. Odumřelý dutý strom poskytuje vhodné podmínky pro vývoj páchníka ještě několik let po odumření, zejména v případě dubů. Dospělí páchníci, kteří se v takovémto stromě líhnou další 2–3 roky, mají zvýšenou tendenci strom opouštět a vyhledávat jiné dutiny v živých stromech. Pokud bude nezbytné odstranění dutého stromu z bezpečnostních důvodů, je doporučeno rozřezání kmene na 2–3 m dlouhé klády a ty, které obsahují dutiny, deponovat na svozové místo. Mělo by se jednat o polo stinné místo, v jehož okolí (do 200 m) se nacházejí duté stromy potenciálně vhodné pro jeho vývoj.

Pro posílení kontinuity stanoviště a tím i populace páchníka hnědého je potřeba nahrazovat vykácené stromy, nebo stromy, které zkolabovaly vlivem nepříznivých povětrnostních podmínek autochtonními dřevinami, přičemž je potřeba dbát na zachování či zvýšení druhové rozmanitosti za účelem zmírnění působení biotických negativních vlivů (šíření houbových chorob a jmelí). Při výsadbě je potřeba dbát na dodržování přiměřených sponů umožňujících vývoj koruny s charakteristickými rysy každého jednotlivého druhu. V případě solitérních stromů minimálně 15 m, v případě skupin stromů minimálně 7 m, v případě alejových stromů je spon určen pravidelnými vzdálenostmi v rámci konkrétního stromořadí. Na vhodných místech provést výsadbu „alejových“ solitérních autochtonních dřevin. V porostech dřevin je potřeba provádět probírky dřevin za účelem prosvětlení a zvýšení věkové diferenciace porostů. Výsadby alejových stromů do porostů je možné využít pouze v případě vzniklých proluk.

Druh	páchník hnědý (<i>Osmoderma barnabita</i>)
Typ managementu	výřez skupin či jednotlivých náletových dřevin
Vhodný interval	1x za 5 let
Minimální interval	1x za 10 let
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez, motorová pila, štěpkovač
Kalendář pro management	říjen–březen
Upřesňující podmínky	V rámci všech dílčích ploch je nutno provést odstranění náletu (až mlazin) za účelem soliterizace a oslunění potenciálně vhodných stromů pro páchníka hnědého. Odstraněny budou mladé nárosty stromů a keřů. Při odstraňování náletových dřevin je potřeba postupovat tak, aby byly v porostech zachovány vhodné dřeviny za účelem věkové diferenciace porostu.

Druh	páchník hnědý (<i>Osmoderma barnabita</i>)
Typ managementu	výsadba dřevin pro zajištění kontinuity výskytu potenciálních biotopů
Vhodný interval	průběžně
Minimální interval	1x za období platnosti plánu péče
Prac. nástroj / hosp. zvíře	mechanizace (nakladač, bagr), rýč, lopata, kůly na zpevnění
Kalendář pro management	březen–duben, září–říjen
Upřesňující podmínky	V rámci plochy bude provedena výsadba odrostlých dřevin alejového typu, jako budoucí solitérní dřeviny. Voleny budou především domácí autochtonní dřeviny. Opatření je potřeba provést individuálně, s ohledem na krajinářský význam parku. Přednostně je potřeba nahrazovat pozice stromů, které zkolabovaly vlivem povětrnostních podmínek a stromů, které musely být vykáceny. Následná péče bude zajištěna pravidelnou kontrolou na jaře (březen–květen) a na podzim, (srpnu či září). Pravidelně uvolňovat kotvící prvky, aby nedocházelo k poškození kmínků a větví třením kůry, kontrolovat kotvení, případně na jaře zastříhnout nalomené, zlomené, suché nebo špatně rostlé větve. V případě úhynu provést vhodnou dosadbu. Kontrolu provádět 2x ročně min. pod dobu 5 let po výsadbě. Pak v 2letých intervalech.

Druh	páchník hnědý (<i>Osmoderma barnabita</i>)
Typ managementu	péče o dřeviny – ořez, ošetření
Vhodný interval	dle potřeby
Minimální interval	dle potřeby
Prac. nástroj / hosp. zvíře	Motorová pila, teleskopické pilky, zahradnické kleště, další arboristické pomůcky, lezecká technika (lana), montážní plošina

Kalendář pro management	plánované zásahy provádět od 15. září do 15. listopadu (s ohledem na ochranu zimujících netopýrů) v případě selhání dřeviny nebo její části kdykoliv
Upřesňující podmínky	<p>Úpravy a ošetření dřevin pro podporu biotopu páchníka hnědého za účelem prodloužení životnosti stromů, respektive zpomalení rozpadu jednotlivých stromů včetně torz – vhodné zastřešení shora otevřených dutin, zvýšení stability odumírajících stromových jedinců vhodným ořezem. Nepoužívat chemickou asanaci dutin. Jde pouze o provedení zastřešení – používat pouze ve velmi odůvodněných případech po konzultaci se specialistou entomologem, nedesinfikovat, neasanovat, nenatírat, nevypalovat apod. Při údržbě nesmí dojít k úplnému uzavření dutiny, aby tak nebylo bráněno vyvinutým imagům v opuštěné dutině.</p> <p>Rozsah řezu v korunách stromů by měl odpovídat především zdravotnímu řezu s různou intenzitou zásahu. Intenzita zásahu se odvíjí od posouzení stavu dřeviny a její perspektivy. Zdravotní řezy provádět v rozsahu odpovídajícím standardu arboristickému standardu „SPPK 02 002 Řez stromů“. V případech, kdy by bylo vhodné lokálně redukovat části koruny vhodně použít lokální redukce. Kombinovat i se stabilizačními řezy (obvodová redukce), použitím bezpečnostních vazeb. Cílem je zachovat stromové jedince s vysokým biologickým potenciálem, zajistit dostatečné oslunění kmenů u stromů, vhodných pro osídlení páchníkem, dále je zohledněna potřeba snížení potenciálního ohrožení okolního prostoru pádem dřeviny či suchých větví. Provedení prací se předpokládá pomocí lezecké techniky. V některých místech je možné použít i montážní plošinu.</p> <p>Vybrané dřeviny, které vykazují velký stupeň poškození, případně jsou suché či usychající, budou vykáceny, kmeny budou odvezeny na svozové místo, v případě přítomnosti nebo podezření na přítomnost larev páchníka využít vhodné svozové místo. V průběhu platnosti plánu péče budou vykáceny desítky stromů, vždy po zhodnocení zdravotního stavu stromového jedince a následně po konzultaci s orgány ochrany přírody. Jednotky stromů mohou být seřezány na torza s výškou cca kolem 6–8 m.</p> <p>V případě potřeby – výskytu zlomů, otevření torza, prasknutí, odlomení apod. je nutno zasahovat ihned dle potřeby v průběhu celého roku. Zásah nutno konzultovat s entomologem specialistou ve spolupráci s arboristou a odsouhlasit příslušným orgánem ochrany přírody. Pokud je to možné vždy volit zásah umožňující zachování alespoň části dřeviny na původním místě (stabilizace řezem, vytvoření torza). Odlomené a nestabilní části stromů budou šetrně odděleny a přetaženy na svozová místa.</p>

Druh	páchník hnědý (<i>Osmoderma barnabita</i>)
Typ managementu	tvorba svozového místa (broukoviště)
Vhodný interval	dle potřeby
Minimální interval	dle potřeby
Prac. nástroj / hosp. zvíře	motorová pila, traktor s nakladačem vpředu, radlice, ruční lopaty, případně bagr
Kalendář pro management	dle potřeby
Upřesňující podmínky	<p>Vytvoření a viditelné označení svozového místa v méně exponovaných místech zámeckého parku, na okrajích mýtin apod. Na vytipovaných místech deponovat kmeny nebo větve vyvrácených, či jinak poškozených stromů určených k pokácení obsazené vývojovými stadii páchníka hnědého. Jelikož je u kmenů obsazených páchníkem nezbytné zachování optimálních vlhkostních poměrů v dutině, je nejlepším řešením vykopat jámu a zapustit kmen s dutinou "nastojato" částečně do země, tím se dosáhne lepší distribuce vlhkosti v rámci kmene. Při manipulaci s kmenem je nutné dávat pozor, aby nedošlo k vysypání trouchy. Do dutiny v kmeni také nesmí zatékat, v případě, že dutina bude otevřena shora, je potřeba ji zastřešit. Alternativou může být položení dlouhého rovného kmene neobsazeného páchníkem podélně na zem a přes ten je pak možné příčně pokládat kmeny obsazené páchníkem, tak aby se dotýkaly země pouze na jednom místě (bázi). Kmeny zde musí zůstat deponovány min. po dobu 3 let do doby výlihtnutí a výletu imag, eventuálně po dobu přirozeného samovolného rozpadu. Svozové místo bude zabírat plochu několika stovek metrů čtverečních. U svozového místa je nutno umístit výstražnou ceduli se zákazem vstupu z důvodu ohrožení života a zdraví pohybem kmenů či větví, která bude zároveň informovat o významu deponace</p>

	těchto kmenů a větví. Vhodné je také toto místo buď ohradit nízkým plůtkem (z pletiva nebo dříví s oky nebo spáry) či alespoň bezpečnostní páskou.
--	--

Přílohy:

- T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
- M3: Mapa dílčích ploch a objektů v měřítku 1:10 000

d) zásady jiných způsobů využívání území

Území PP Šilheřovice se nachází v blízkosti obce a je významnou rekreační lokalitou. Území je rovněž koncipováno jako odpočinkové místo nabízející rovněž estetický zážitek. Při provádění managementových opatření je nutno k tomuto přihlížet a činnosti provádět tak, aby nedocházelo k přílišnému omezování návštěvníků, ale na druhou stranu se jedná o oboru a provádění managementu je podřízeno jejímu chodu, což je nutno respektovat.

Zásadní je opatření území informačními cedulemi, např. u svozových míst a u stromů obsazených páchníkem hnědým. Je to z důvodu bezpečnosti vývoje druhu, ale i návštěvníků území.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy na lesních pozemcích

Nerelevantní.

b) rybníky (nádrže)

Týká se pouze Evelínina jezírka – zahrnuto v přílohách v tabulce T2.

c) vodní toky

Nerelevantní.

d) útvary neživé přírody

Nerelevantní.

e) ekosystémy mimo lesní pozemky

Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností je uveden v příloze v tabulce T2.

Příloha:

- T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
- M3: Mapa dílčích ploch a objektů v měřítku 1:10 000

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Některé části PP Šilheřovice, zejména jihovýchodně položená alej u Antošovic, jsou z pohledu etologie druhu svou vzdáleností izolované od ostatních částí území. Hrozí zde, že při dožití starých stromů zaniknou zdejší mikropopulace a znovuosídlení nově založených porostů přirozenou cestou nebude možné (což lze ale na druhou stranu vyvrátit vědecky doloženým výzkumem od Uldis et al., 2014). Proto byly některé, z pohledu biologie páchníka vhodné remízky a aleje podél místních a účelových komunikací, vyhlášeny jako ochranné pásmo přírodní památky (viz mapové podklady). Existuje předpoklad, že takto by mohla být zaručena ochrana kontinuity zdejších na sebe

navazujících mikropopulací a funkční napojení alejí na zámecký park, který je možno považovat za současnou zdrojovou lokalitu druhu. Takto může být dosaženo dlouhodobé udržitelnosti populace páchníka hnědého na celém území.

V rámci vyhlášeného ochranného pásma se lesy vyskytují na ploše 0,86 ha. Jde o lesní porosty uprostřed zemědělských pozemků.

Detailní návrh opatření v ochranném pásmu je uveden v příloze v Tab. T2.

Pro celou plochu ochranného pásma jsou doporučeny následující zásady:

- Neměnit způsob využití pozemku;
- nevysazovat geograficky nepůvodní druhy dřevin nebo rostlin;
- nekácet dřeviny bez souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody;
- v případě povolování umístování staveb je nutný souhlas příslušného orgánu ochrany přírody;
- nepoužívat biocidy (insekticidy), vyjma likvidace invazních druhů rostlin v souladu s platným plánem péče (použití obdobným způsobem jako v samotné PP).

V případě výskytu invazních druhů rostlin postupovat obdobně jako v ZCHÚ. Viz kap. 3.1.1. a).

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Provést obnovu a údržbu značení hranic až na konci platnosti plánu péče. V rámci území je potřeba obnovovat barevné pruhy (stávající) vyznačujících hranice zvláště chráněného území zejména na stromech. Zkontrolovat cedule se státními znaky podle vyhlášky č. 45/2018 Sb. Umístění informačních tabulí je nutné předem projednat s vlastníkem pozemku. Vhodně v lomových bodech například doplnit hranečníky.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

Nerelevantní.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Rozhodnutí nezbytná k realizaci opatření navržených plánem péče: výjimka ze zákazu uvedených v základních podmínkách ochrany zvláště chráněných živočichů (dle § 50): v případech kdy je nutné zasahovat v území z hlediska bezpečnosti, to je odstranění stromu či větvi, na kterých je prokázán výskyt páchníka hnědého, a kdy hrozí jejich pád a tím poškození movitého majetku nebo ohrožení zdraví a života je nutné povolení orgánu ochrany přírody. To by mělo vycházet z posouzení dané situace a konzultace s odborníky. Rovněž platí bližší ochranné podmínky uvedená nařízením Moravskoslezského kraje č. 10/2013:

Jen se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody lze v PP Šilheřovice:

- a) provádět změny druhů pozemků nebo způsobu jejich využití a provádět pozemkové úpravy;
- b) provádět terénní úpravy;
- c) umisťovat stavby a zařízení;
- d) kácet, ořezávat a ošetřovat dřeviny (pozn.: orgán ochrany přírody by mohl vlastníkově speciálně vymezit činnosti, které lze bez jeho svolení provádět – vzhledem k rozsahu území a počtu stromů se současný postup jeví jako velmi administrativně náročný – alespoň v případech tlumení výskytu jmelí bílého či rychlé odstraňování suchých či rozlámaných větví);
- e) odstraňovat kmeny skácených či padlých stromů;
- f) používat biocidy.

V případě letitých dřevin s patrnými dutinami je potřeba brát v potaz možnost jejich osídlení jinými ZCHD (netopýři, ptactvo apod.).

Rozhodnutí nezbytná k realizaci opatření navržených plánem péče: výjimka ze zákazu uvedených v základních podmínkách ochrany zvláště chráněných druhů rostlin (dle § 49): pouze v případě kotvice plovoucí a její redukce či případném v budoucnosti navrženém managementu by se měly konkrétní opatření opírat o odborná botanická posouzení a konkrétní kroky konzultovány s orgány ochrany přírody.

c) ostatní

Není navrženo.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Instalovat informační tabule s informací upozorňující na nebezpečí pádu stromů či větví a zákazu pohybu v okolí svozových míst, plus upozornění na nebezpečí pohybu kmenů na svozových místech (zde obecně hlídat, aby návštěvníci na kmeny nesedali a nelozili. Může tak dojít k jejich rozpohybování a vzniku nebezpečí zavalení osob. Toto je nebezpečné zejména pro malé děti. Viz výše.

Využití zámeckého parku k provozování golfového hřiště se jeví jako velmi progresivní a majitel přístupu k území velmi pečlivě a s orgány ochrany přírody aktivně komunikuje. Je proto velmi vhodné udržet stávající způsob využití (i vzhledem k historii), případně zvážit možnost rozšíření ploch sportoviště za předpokladu, že způsob hospodaření bude v souladu s cíli na zlepšení stavu populace páchníka hnědého (např. v rámci stabilizace ploch zasažených invazivními druhy)

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Vzhledem k unikátnosti území a existenci předmětu ochrany, což je koncentrace kulturně-historického vlivu s ekologickými aspekty, je vytvořeno pestré prostředí vybízející se prezentací vzdělávací a osvětové činnosti. Proto je navrženo v území realizovat tyto aktivity:

- odborně zaměřené exkurze například pro důchodce či mládež, ale i pro hráče golfu (což může zvýšit i samotnou atraktivitu území) za účelem prohloubení vlastivědných znalostí a znalostí z ochrany přírody;
- vhodně vytvořit a umístit informační cedule vybudované pro návštěvníky území, které budou doplněním při procházkách skrze území;
- odbornou exkurzi s pracovníky ochrany přírody by jistě uvítali i studenti přírodovědných oborů nebo studenti arboristiky či tvorby a ochrany krajiny nebo zahradní architektury (exkurze studentů v rámci výuky).

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

V minulosti bylo navrženo provádět pravidelný monitoring stavu biotopu páchníka hnědého ne delší než 4 roky (Kočvara, Czernik, 2012). Tato intenzita pravděpodobně nebude nutná a postačí cca 1 za 6 let, z důvodu reportingu o stavu EVL směrem k EU. Rovněž bude vhodné jeden krát za 5 až 10 let provést revizi zdravotního stavu dřevinných porostů (v současném známém centru výskytu páchníka hnědého v území) s ohledem na jejich provozní bezpečnost a zároveň vhodnost biotopů pro páchníka hnědého. Tento monitoring dělat ve spolupráci se specialistou entomologem – odborníkem na páchníka hnědého, případně i mykologem (fytopatologem) a nejlépe i arboristou. Takto zpracovaný podrobný dendrologický průzkum by měl být doplněn o údaje týkající se výskytu invazních druhů (ty by se v budoucnu z hlediska navrženého managementu již neměly vyskytovat).

Jako velmi žádoucí se jeví provedení inventarizačního průzkumu zaměřeného druhy osidlující dřeviny s dutinami (netopýři, ptactvo, bezobratlí) a jejich přesnou lokalizaci.

Z důvodu omezení šíření jmelí bílého je vhodné každoročně provádět monitoring jeho výskytu na konkrétních dřevinách. Monitoring provádět v bezlistém stavu pomocí vizuálních metod. V rámci monitoringu provádět rovněž kategorizaci zasažení konkrétních stromů:

- R – (rare) ojedinělý výskyt jmelí, zejména na tenkých větvích periferie koruny. Do 5 % objemu asimilačního aparátu.
- O – (occasional) – výskyt na periférii i v centrální části koruny na tenkých i silných větvích (průměr nad 10 cm). Mezi 6 a 10 % objemu asimilačního aparátu.
- F – (frequent) významná kolonizace objemu koruny s růstem jmelí i na silných větvích a kmeni stromu. Mezi 11 a 30 % objemu asimilačního aparátu.
- A – (abundant) kolonizace větší části objemu koruny mezi 31 až 50 % objemu asimilačního aparátu.
- D – (dominant) nadpoloviční objem koruny kolonizovaný jmelím. Jmelí obrůstá kosterní větve a kmen.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Obnovu a údržba pruhového značení (na strom, případně použití hranečnicků)	cca 22 km	1x	200.000,- Kč
Odstraňování náletu dřevin do průměru 15 cm –1 x za 5 až 10 let, včetně štěpkování	cca 5 ha	2x	400.000,- Kč
Likvidace invazních rostlin – chemická a mechanická	1 ha	2x	500.000,- Kč
Údržba (obnova) cedulí	5 ks	1x	20.000,- Kč
Výsadba listnatých stromů (náhrada kácených a uhynulých jedinců)	cca 50 ks	1x	300.000,- Kč
Roční následná péče o jednotlivé stromy (max. 5 let)	cca 50 ks	5x	200.000,- Kč
Pravidelný monitoring šíření jmelí bílého	cca 60 ha	2x	200.000,- Kč
Odstraňování jmelí bílého z mladších stromů	30 ha	2x	350.000,- Kč
Svozové místo a jeho zabezpečení (informační cedulí)	2 ks	3x	30.000,- Kč
Inventarizační průzkum brouci (<i>Coleoptera</i>) – páchník hnědý (<i>Osmoderma eremita</i>)	60 ha	2x	200.000,- Kč
Inventarizační dendrologicko-arboristický	cca 60 ha	1x	100.000,- Kč
Monitoring invazivních druhů	cca 60 ha	2x	200.000,- Kč
Kácení včetně rozřezání	cca 50 ks	1x	325.000,- Kč
Ošetření stojících dřevin, včetně instalace dynamické vazby (je-li třeba)	cca 50 ks	1x	500.000,- Kč
N á k l a d y c e l k e m (Kč) *			3 525 000,- Kč

*Náklady vycházejí z rozlohy území a ceníku Náklady obvyklých opatření MŽP pro rok 2024.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- AUDISIO P., BRUSTEL H., CARPANETO G. M., COLETTI G., MANCINI E., PIATTELLA E., TRIZZINO M., DUTTO M., ANTONINI G., DE BIASE A. (2007) Updating the taxonomy and distribution of the European *Osmoderma*, and strategies for their conservation. *Fragmenta entomologica*, Roma, 39 (2): 273–290.
- AOPK ČR (2013) Zásady pro používání kategorií chráněných území (překlad), Praha 2013, ISBN: 978-80-87457-72-6
- AOPK ČR, RP SCHKO Poodří (2018) Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Šilheřovice CZ0813461. Depon. in: AOPK ČR, Praha & Krajský úřad Moravskoslezského kraje, OŽPZ, Ostrava. 16 str.
- AOPK ČR (2021) Nálezová databáze ochrany přírody. [on-line databáze; portal.nature.cz]. 2021-06-19 [cit. 2021-06-19].
- BALTAZÁR T. (2016) Problematika jmelí (*Viscum* L.) z pohledu zahradní a krajinné architektury. Disertační práce. Depon. in: Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, Ústav biotechniky zeleně. Lednice. 405 stran + přílohy.
- CRISTINI V. (2018) Management jmelí. *Ochrana přírody* 5/2018. 28-31 pp.
- CULEK M. [ED.] (2005) Biogeografické členění České republiky, II. díl, AOPK ČR, Praha, 590 pp.
- CULEK M., GRULICH V.; LAŠTŮVKA, Z. ET AL. (2013) *Biogeografické regiony České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 447 s.
- ČÍŽEK, L., ŠEBEK, P., HAUCK, D., FOLTAN, P., OKROUHLÍK, J. (2015) Management populací evropsky významných druhů hmyzu v České republice: Páchník hnědý (*Osmoderma eremita*). Certifikovaná metodika. České Budějovice, Biologické centrum AV ČR. 52 str.
- DEMEK, J. ET AL. (1987) Hory a nížiny, zeměpisný lexikon. Academia, Praha, 584 s.
- DEMEK, J., MACKOVIČIN, P. (EDS) A KOL. (2006) Zeměpisný lexikon. Hory a nížiny. AOPKČR, Brno. 2. vydání, 582 s.
- DOLEŽAL J., LEHEČKOVÁ E., SOHAR K., ALTMAN J. (2016) Oak decline induced by mistletoe, competition and climate change: a case study from central Europe. *Preslia* 88: 323–346 pp.
- DUBOIS G., VIGNON V. (2008) First results of radio-tracking of *Osmoderma eremita* (Coleoptera: Cetoniidae) in French chestnut orchards. *Revue d'Ecologie – la Terre Et La Vie* 63: 123–130.
- FARKAČ, J., KRÁL, D., ŠKORPÍK, M. (2005) Červený seznam ohrožených druhů České republiky, Bezobratlí, AOPK ČR, Praha. 758 pp.
- GRULICH V. (2012): Červený seznam cévnatých rostlin České republiky. Ed. 3. (Red List of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition). – *Preslia*, 84: 631–645.
- HEJDA R., FARKAČ J., CHOBOT K. EDS. (2017) Červený seznam ohrožených druhů České republiky, Bezobratlí, AOPK Praha, 612 pp.
- HORA J., MARHOUL P., URBAN T. (2002) Natura 2000 v České republice: Návrh ptačích oblastí. Česká společnost ornitologická.
- IUCN (2018) Červený seznam IUCN 2018.1. 5. července 2018. Dostupné online. [cit. 2019-08-11]
- KNEBLOVÁ, I. (2016) Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Šilheřovice CZ0813461. AOPK ČR. 13 str.
- KOČÁREK P. (2010) Implementace soustavy Natura 2000, I. Etapa – Zpracování inventarizačních průzkumů a plánů péče. EVL CZ0813461 Šilheřovice, páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*). Depon. in: Krajský úřad Moravskoslezského kraje. Ostrava., 22 str.
- KOČÁREK, P. (2018) Biologické posouzení záměru „Provádění péče ve zvláště chráněném území Přírodní památka Šilheřovice z důvodu ochrany páchníka hnědého“ (v rozsahu biologického hodnocení podle zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a prováděcí vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Depon. in: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, OŽPZ, Ostrava. 11 str.

- KOČÁREK, P. 2005: Faunisticky zajímavé nálezy brouků (Coleoptera) v Moravskoslezském kraji (Česká republika). *Práce a Stud. Beskyd (Přir. vědy)*, 15: 217-218.
- KOČÁREK, P. 2010: Závěrečná zpráva z entomologického inventarizačního průzkumu páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*). Zkoumané území: Šilheřovický park, k.ú. Šilheřovice. Ms., 14 pp.
- KOČÁREK, P. 2014: Regenerace alejí obce Šilheřovice – Etapa 1. Posouzení projektu z hlediska vlivu na biotop chráněného a ohroženého saproxylického hmyzu. Ms., 7 pp.
- KOČÁREK, P., ŠUHAJ, J. 2010: Zoologický inventarizační průzkum Šilheřovického parku. Ms., 8 pp.
- KOČVARA, R., CZERNIK, A. (2012) Plán péče o Přírodní památku Šilheřovice na období 2012-2021 v rámci evropsky významné lokality CZ0813461 Šilheřovice. Depon. in: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, OŽPZ, Ostrava. 23 str. + přílohy.
- KOLAŘÍK, J. A KOLEKTIV (2010) Péče o dřeviny rostoucí mimo les II. ČSOP Vlašim. 3. vydání. 744 str.
- KRÁSA, A. (2015) Ochrana saproxylického hmyzu a opatření na jeho podporu. Metodika AOPK ČR. Praha. 77 str.
- MALLAMS K. M., MATHIASSEN R. L. (2010) Mistletoes on Hardwoods in the United States. Forest Insect & Disease Leaflet 147. USDA Forest Service. Portland, Oregon. 12 pp.
- MARHOUL P. & TUROŇOVÁ D., [EDS.] (2008) Zásady managementu stanovišť druhů v Evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000, AOPK ČR, Praha, 163 p.
- NEUHÄUSLOVÁ, Z. (ed.) (2001): *Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky*. Praha: Academia, 341 s. ISBN 80-200-0687-7.
- NOETZLI K. P., MÜLLER B., SIEBER T. N. (2003) Impact of population dynamics of white mistletoe (*Viscum album* ssp. *Abietis*) on European silver fir (*Abies alba*). *Annals of Forest Science*. 60 (2003) 773-779 pp. DOI: 10.1051/forest:2003072
- NORTON D. A., CARPENTER, M. A. (1998) Mistletoes as parasites: host specificity and speciation. *Reviews. Tree*: vol. 13, no 3 March 1998. 101-105 pp.
- PRUNER, L., MÍKA, P. (1996) Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. *Klapalekiana* 32, 1–115.
- RYPÁČEK, V. (1957) Biologie dřevokazných hub. Praha: ČSAV, 1957. Československá akademie věd Sekce biologická, Sv. 26. 209 str.
- QUITT, E. (1971) Klimatické oblasti Československa, Geografický ústav ČSVA, Brno.
- SABOL., O. (2019) Entomologický inventarizační průzkum zaměřený na páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*) v PP Šilheřovice. [depon. in Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava]. 16 str.
- SLEZSKÁ ORNITOLOGICKÁ SPOLEČNOST, POBOČKA ČESKÉ SPOLEČNOSTI ORNITOLOGICKÉ V OSTRAVĚ, MOLITOR P. (2023) Chiropterologický inventarizační průzkum v PP Šilheřovice [depon. in Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava] str. 7-9
- SHARMA R. M., PANDEY M. K. A SHANKAR U. (2012) Pest Management in Walnut: An Overview. Ecologically Based Integrated Pest Mangement. New India Publishing Agency, New Deplhi (India). 765-785 pp.
- SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České socialistické republiky* 1: 103–121, Academia, Praha.
- ŠIMEK, P. (2018) Obnovní zásah v EVL Šilheřovice. Provádění péče ve zvláště chráněném území Přírodní památka Šilheřovice z důvodu ochrany páchníka hnědého. Projektová dokumentace. 87 str. + přílohy
- ULDIS V., NITCIS M., AKSJUTA K., JAHUNDOVIČA I., BĀRA J., ZVIEDRĀNE D., BARŠEVSKIS A., BALALAIKINS M. (2014) Ecological network plan: fragmentation of habitats and gene flow in populations of saproxylophagous beetle species, LIFE09/NAT/LV/000240 EREMITA MEADOWS. Prezентация, Vilnius, Litva.
- VIKTORÝNOVÁ J. 2008: Mikrobiotopové nároky páchníka hnědého (*Osmoderma eremita*) v lipových alejích v Šilheřovicích a návrh ochrannářského managementu. Bakalářská práce, vedoucí: P. Kočárek. Katedra biologie a ekologie PŘF, Ostravská univerzita, 54 pp.

VIKTORYNOVÁ J. 2011: Brouci stromových dutin v lipové aleji v Šilheřovicích. Diplomová práce, vedoucí: P. Kočárek. Katedra biologie a ekologie PřF, Ostravská univerzita, 60 pp.

VYHLÁŠKA MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

VYHLÁŠKA č. 45/2018 Sb., O PLÁNECH PÉČE.

WEISSMANNOVÁ, H. A KOL. (2004): Ostravsko. In: Mackovčín, P. & Sedláček, M. (eds.): Chráněná území ČR, svazek X., AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 456 pp.

ZÁKON ČESKÉ NÁRODNÍ RADY č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

ZUBER, D. (2004) Biological flora of central Europe: *Viscum album* L. Flora 199, 181-203 pp.

Webové stránky

<http://www.drusop.nature.cz> (07/2021)

<http://www.nahlizenidokn.cuzk.cz> (07/2021)

<http://www.nature.cz> (07/2021)

4.3 Seznam používaných zkratk

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

EVL – evropsky významná lokalita

OP – Ochranné pásmo

PLO – Přírodní lesní oblast

PP – Přírodní památka

SDO – souhrn doporučených opatření

ZCHÚ – Zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Oddělení ochrany přírody a zemědělství

Odbor životního prostředí a zemědělství

Krajský úřad Moravskoslezského kraje

28. října 117

702 18 Ostrava

Na zpracování se podíleli:

Ing. Kateřina Holušová, Ph.D. et Ph.D.

Prof. Ing. Otakar Holuša, Ph.D. et Ph.D.

Uhřetice č. p. 295, Uhřetice, 696 34; e-mail: holusova.katerina@seznam.cz

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky:

Příloha T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich (k bodům 2.4.2, 2.4.3 a 2.4.4 a k bodu 3.1.2)

Mapy:

Příloha M1: **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2: **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3: **Mapa dílčích ploch a objektů v měřítku 1:10 000**

Vrstvy: Příloha V1 – Digitální **grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch a stupňů přirozenosti**

Fotografie: Příloha F1 – **Vybraná fotodokumentace**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje.

Tabulky – Příloha T2 k bodům 2.4.2, 2.4.3 a 2.4.4 a k bodu 3.1.2

Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

označení díličí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
Díličí plocha A alej I	Cca 5,0	Jedná se o alej kolem komunikace táhnoucí se jihozápadním směrem od části Paseky. Alej má celkovou délku 1300 m a je tvořena 120 stromy (±1 ks). Převažující dřevinou je lípa srdčitá, jednotlivě se vyskytuje dub letní. V aleji bylo zjištěno cca 15 stromů vhodných pro výskyt páchníka hnědého, které se jeví jako optimální. Jako ohrožující může být považována vzdálenost od centrálního refugia výskytu páchníka hnědého (což je ale pouze z teoretického hlediska). Dlouhodobý cíl: Zachování biotopů a zlepšení možností pro výskyt páchníka hnědého.	Ořez dřevin, ošetření významných stromů	1	od 15. 9. do 15. 11., v případě potřeby ihned	dle potřeby
			Výsadba dřevin		březen–duben, září–říjen	dle potřeby (náhrada uhynulých nebo kácených dřevin)
			Monitoring jmelí bílého		říjen–březen	2 x 10 let
			Odstranění dřevin se značným výskytem jmelí bílého, jeho pravidelné odstraňování		listopad - březen	2 x za 10 let (jednorázově)
			Likvidace invazních rostlin		dle metodik a doporučení AOPK pro jednotlivé druhy	dle potřeby
			Jednoduché svozové místo		dle potřeby	jednorázově
Díličí plocha A alej II		Jedná se o díličí plochu s využitím jako ostatní komunikace, která je ve vlastnictví Obce Šilheřovice a o veřejně přístupnou komunikaci. Alej je rozdělena na dvě části, na jedné z nich byla v roce 2018 provedena inventarizace dřevin a navrženo ošetření více než 70 % stromů na této části. Rovněž je navržena dosadba desítek kusů stromů, zejména lip. Alej je tvořena starými lipami, v další části je věk lip nižší. Zdravotní stav stromů lze posuzovat je zhoršený či až velmi špatný. Opět se vyskytují zlomy, suché větve a jmelí bílé (na starších jedincích více. V porostu aleje je patrná i účast dalších druhů dřevin, např. třešň ptačí nebo jasan ztepilý. Celková délka aleje je 1250 + 400 m. V menší části je navrženo ošetření. V Aleji B bylo inventarizováno 94 ks stromů. Dlouhodobý cíl: Zachování biotopů a zlepšení možností pro výskyt páchníka hnědého.	Ořez dřevin, ošetření významných stromů	1	od 15. 9. do 15. 11., v případě potřeby ihned	dle potřeby
			Výsadba dřevin		březen–duben, září–říjen	dle potřeby (náhrada uhynulých nebo kácených dřevin)
			Monitoring jmelí bílého		říjen–březen	2 x 10 let
			Odstranění dřevin se značným výskytem jmelí bílého, jeho pravidelné odstraňování		listopad–březen	2 x za 10 let (jednorázově)
			Likvidace invazních rostlin		dle metodik a doporučení AOPK pro jednotlivé druhy	dle potřeby
			Jednoduché svozové místo		dle potřeby	jednorázově
Díličí plocha A alej III		Jedná se opět o lemovou dřevinnou vegetaci kolem zpevněné dopravní komunikace spojující areál parku s komplexem Černého lesa. Délka aleje je 850 m. V současnosti je tvořena dřevinami druhu lípa srdčitá (sporadicky jasan ztepilý). V minulosti 4 z lip byly označeny jako vhodné pro páchníka hnědého. Alej je tvořena středně starými jedinci průměrné výčetní tloušťky cca 20 až 25 (30) cm. Značná část z nich je napadnuta jmelím bílým. Jeho výskyt není však v tak značném rozsahu. Na ploše se vyskytuje v korunách stromů značně jmelí bílé. Dlouhodobý cíl: Zachování biotopů a zlepšení možností pro výskyt páchníka hnědého.	Ořez dřevin, ošetření významných stromů	1	od 15. 9. do 15. 11., v případě potřeby ihned	dle potřeby
			Výsadba dřevin		březen–duben, září–říjen	dle potřeby (náhrada uhynulých nebo kácených dřevin)
			Monitoring jmelí bílého		říjen–březen	2 x 10 let
			Odstranění dřevin se značným výskytem jmelí bílého, jeho pravidelné odstraňování		listopad–březen	2 x za 10 let (jednorázově)
			Likvidace invazních rostlin		dle metodik a doporučení AOPK pro jednotlivé druhy	dle potřeby
			Jednoduché svozové místo		dle potřeby	jednorázově

označení díličí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
Díličí plocha B – zámekový park	Cca 90	Díličí plocha je využívána jako zeleň, zastavěná plocha a nádvoří, ostatní komunikace a vodní nádrž umělá. Jedná se o volně přístupné pozemky. Jde o zámekový park, který se nachází na jižním okraji obce Šilheřovice v mírně zvlněném terénu se severovýchodním sklonem. Plocha představuje krajinářský prvek parkového typu s loukami (využívanými jako golfové hřiště), lemovanými nebo ojediněle přerušovanými skupinami vrostlých dřevin. Z hlediska dřevinné skladby je park tvořen převážně domácími a běžnějšími exotickými dřevinami. Plocha zahrnuje různorodou prostorovou skladbu vegetace od kombinace volných ploch trávníků se solitéry po porosty v různém stadiu rozvolnění až po porosty spojené. Okolí zámku je tvořeno z větší části rozvolněným porostem s prorůstajícím náletem až mlazinami. Celá část parku je ideální pro výskyt předmětného druhu, páchníka hnědého, jsou zde především staré solitery a rozpadající se živé dřeviny i v rámci porostů – především rozvolněných. Na celé této části se nachází přibližně 1600 stromů (± 50) jako solitery a rovněž se zde vyskytují celé skupiny porostů dospělých místy přestářlých stromových jedinců. V rámci zpracované inventarizace se zde nachází 28 druhů jehličnatých dřevin a 85 druhů listnatých dřevin (stromy i keře). Jako nejzaslouženější a nejvýznamnější lze považovat druhy jako dub letní, buk lesní, olše lepkavá, vrby, lípy srdčité, lípa velkolistá, vedle zámku je i alej platanů javorolistých (<i>Platanus x hispanica</i>). Dále se vyskytují javor klen, javor mléč, javor babyka, habr obecný, bez černý, líska obecná, svída obecná atd. Dlouhodobý cíl: Zachování biotopů a zlepšení možnosti pro výskyt páchníka hnědého.	Ořez dřevin, ošetření významných stromů	1	od 15. 9. do 15. 11., v případě potřeby ihned	dle potřeby
			Výsadba dřevin		březen–duben, září–říjen	dle potřeby (náhrada uhynulých nebo kácených dřevin)
			Monitoring jmelí bílého		říjen–březen	2 x 10 let
			Odstranění dřevin se značným výskytem jmelí bílého, jeho pravidelné odstraňování		listopad–březen	2 x za 10 let (jednorázově)
			Výřez skupin či jednotlivých náletových dřevin		dle metodik a doporučení AOPK pro jednotlivé druhy	dle potřeby
			Likvidace invazních druhů rostlin		dle potřeby	jednorázově
			Vytvoření svozového místa		od 15. 9. do 15. 11., v případě potřeby ihned	dle potřeby
			Pravidelný monitoring stavu stromů a odstraňování suchých větví nebezpečných pro návštěvníky		listopad–březen	dle potřeby
			V případě zarůstání 100 % (pokryvnost) vhodné sečení po konzultaci s botanikem		Během srpna	dle potřeby
Ochranné pásmo	cca 2 ha	Skupiny dřevin, místy lesního charakteru, místy aleje. Dlouhodobý cíl: Zachování biotopů a zlepšení možnosti pro výskyt páchníka hnědého.	Ořez dřevin, ošetření významných stromů	2	od 15. 9. do 15. 11., v případě potřeby ihned	dle potřeby
			Monitoring jmelí bílého		říjen–březen	2 x 10 let
			Odstranění dřevin se značným výskytem jmelí bílého, jeho pravidelné odstraňování		listopad–březen	2 x za 10 let (jednorázově)
			Výřez náletových dřevin – prosvětlení porostů		listopad–březen	dle potřeby

Pozn.: Naléhavost - stupně naléhavosti jednotlivých zásahů pro období platnosti plánu péče se uvádí podle následujícího členění: 1. stupeň - zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany); 2. stupeň - zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu); 3. stupeň - zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany v období platnosti plánu péče, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

Fotografie: Příloha F1 – Vybraná fotodokumentace

Obr. 1 - Životoschopná populace kotvice plovoucí (*Trapa natans*) na Evelínině jezírku na území PP Šilheřovice, foto: O. Holuša

Obr. 2 – Porost kotvice plovoucí (*Trapa natans*) na Evelínině jezírku na území PP Šilheřovice, foto: O. Holuša

Obr. 3 – Porost kotvice plovoucí (*Trapa natans*) na Evelínině jezírku na území PP Šilheřovice v severní části s vysokou pokryvností, foto: O. Holuša

Obr. 4 – Pohled (severozápadním směrem) na rybníček s populací kotvice plovoucí (*Trapa natans*) na Evelínino jezírku na území PP Šilheřovice, foto: O. Holuša

Obr. 5 Porosty s lípou srdčitou na první pohled vypadají zdravě, foto O. Holuša

Obr. 6 Při bližším pohledu do korun je velká část koruny tvořena jmelím bílým, foto O. Holuša

Obr. 7 Na tomto místě ještě do nedávna stále vzrostlá vrba bílá, spadla při letních bouřkách, foto O. Holuša

Obr. 8 Takto vypadal jedinec vrby bílé v červenci roku 2021 po bouřkách, foto P. Čuraj

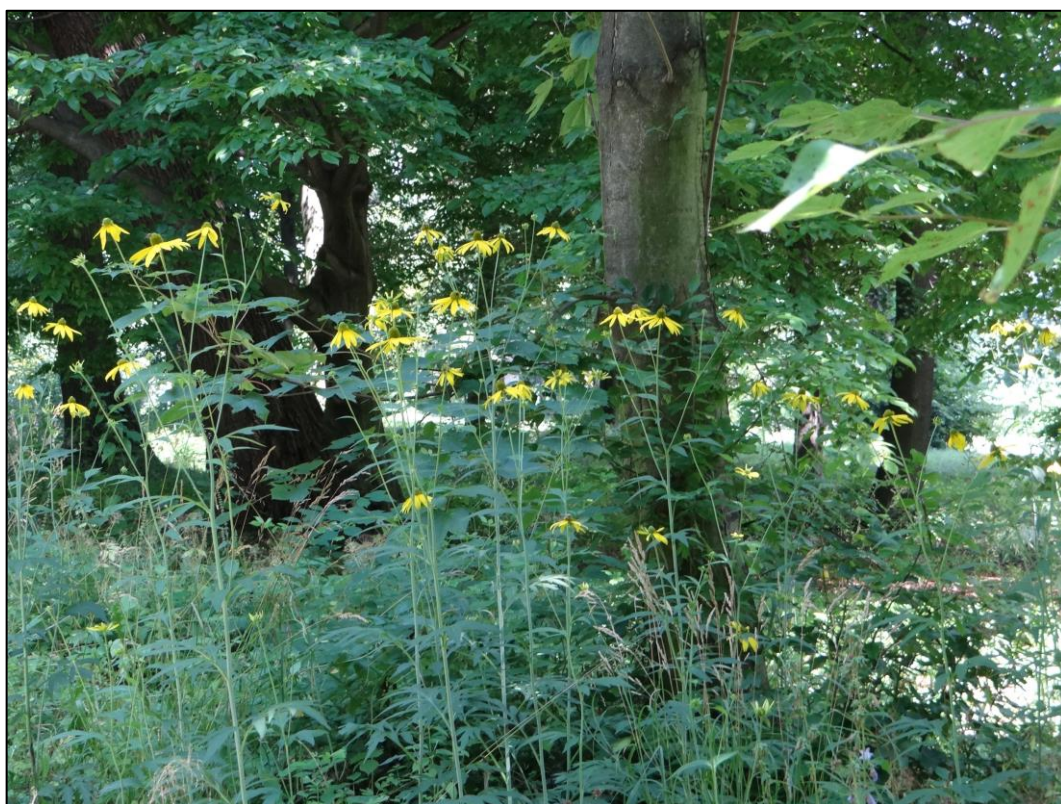
Obr. 9 Vedle zámku se nachází skupina platanů javorolistých, foto O. Holuša

Obr. 10 Skupina porostů dřevin v popředí s invazní křídlatkou v PP Šilheřovice foto O. Holuša

Obr. 11 Porosty invazní křídlatky ve spodní části území na hranici PP Šilheřovice u vodního toku, foto O. Holuša

Obr. 12 Invazní třapatka dřípatá v PP Šilheřovice, foto O. Holuša

Obr. 13 Jmelí bílé na kmeni lípy srdčité výčetní tloušťky 12 cm, foto O. Holuša

Obr. 14 Stromový jedinec lípy srdčité odumírající pod tlakem jmelí bílého, foto O. Holuša

Obr. 15 Lípy srdčité se jmelím bílým v části alej III, foto O. Holuša

Obr. 16 Část ochranného pásma vedeného jako pozemky určené k plnění funkcí lesa, foto O. Holuša

